Samen maken we de toekomst voor Noordwijk!

Noordwijk aan Zee
Noordwijkerhout
Noordwijk Binnen
De Zilk
Kust- en Natuurgebieden
Buitengebied

ontwerp ter inzage
vrijgegeven 29 januari 2026

OMGEVINGSVISIE 1.2

Samen maken we de toekomst voor Noordwijk!

Inhoud

Voorwoord 6

1. Noordwijk is van ons allemaal 9

2. Hoe de Omgevingsvisie werkt 13

3. Gebiedsgerichte aanpak 16
   - Noordwijk aan Zee 18
   - Noordwijkerhout 21
   - Noordwijk Binnen 26
   - De Zilk 30
   - Kust- en Natuurgebieden 34
   - Buitengebied 38

4. De bijzondere waarden van de dorpen en het landschap 41
   - 4.1 Heel Noordwijk en omgeving 42
   - 4.2 Landschap 44
   - 4.3 Cultuurhistorie en erfgoed 45
   - 4.4 Natuur 46
   - 4.5 DNA van Noordwijk 47

5. De gewenste koers in vijf thema's 49
   - 5.1 Ondernemende gemeente; voldoende welvaart voor iedereen 50
   - 5.2 Prettig wonen met voldoende woningen voor iedereen 52
   - 5.3 Een betrokken gemeenschap; Een plek waar we prettig samenleven en gelukkig oud worden 54
   - 5.4 Goede bereikbaarheid en minder (parkeer)overlast op topdagen 56
   - 5.5 Een duurzame gemeente Noordwijk; klimaatneutraal en -bestendig 60

6. Hoe gaan we nu verder? 65

Hartelijk dank aan alle 'visionairen'! 56

Addendum A: Achterweggebied en Vinkeveld-Zuid 73

Addendum B: Landelijk gebied 77

Colofon 83

Voorwoord

“ Samen maken we de toekomst van Noordwijk “

Hoe ziet de toekomst van onze gemeente eruit? Van het dorp waar u zich thuis voelt? Welke kant moet het op?

Vragen die ons allemaal raken.

Deze Omgevingsvisie, een toekomstvisie voor alle dorpen binnen de gemeente Noordwijk, is opgesteld door inwoners, ondernemers, ambtenaren en leerlingen van het Northgo College. Samen hebben zij vanaf maart 2020 in verschillende enthousiaste teams meer dan 30 toekomstvisies uitgewerkt.

Het college van burgemeester en wethouders is trots op haar inwoners en ondernemers. Trots op hun betrokkenheid en op het resultaat. Samen hebben zij de basis gelegd voor de toekomst van Noordwijk.

Een gedeelde visie op de toekomst is belangrijk om samen de juiste koers te kunnen varen. Ontwikkelingen zoals klimaatverandering en vergrijzing zullen niet aan Noordwijk voorbijgaan. Maar uit de visies die de teams hebben geformuleerd komen nog veel meer zaken naar voren. Zaken die ons allemaal aangaan, die ons allemaal bezighouden.

Want hoe houden we ook in de toekomst onze ondernemersgeest vast? Hoe zorgen we dat onze jongeren woonruimte kunnen vinden in hun eigen dorp? Dat de bollenvelden blijven bloeien? Hoe houden we Noordwijk aantrekkelijk voor toeristen, terwijl we tegelijkertijd de parkeeroverlast die dit met zich meebrengt willen verminderen?

Allemaal uitdagingen die we zeker niet uit de weg willen gaan. Juist met de veranderingen die komen gaan, willen we natuurlijk ook niet dat de dorpen binnen onze gemeente en het buitengebied hun identiteit, hun eigenheid verliezen.

Ook ú willen wij graag uitnodigen om met initiatieven en ideeën te komen. Mee te denken over de toekomst van Noordwijk. Heeft u een idee voor een nieuwe speeltuin, meer groen in uw woonwijk of een suggestie op het gebied van toerisme? En heeft u een plan hoe dit gerealiseerd kan worden? Laat het ons weten!

Samen gaan we de toekomst van de gemeente Noordwijk vormgeven. Dat vraagt om een positieve, constructieve opstelling van ons allemaal. Uiteraard zijn er beleidskaders en wettelijke regels. Maar ook op het gemeentehuis en in de gemeenteraad willen we niet in regels en belemmeringen denken, maar in mogelijkheden en oplossingen. Samen maken we Noordwijk!

Burgemeester en wethouders

Gemeente Noordwijk

Februari 2022 / November 2025

De Omgevingsvisie als afwegingskader

Elk idee, elk initiatief dat bijdraagt aan een gezonde, duurzame toekomst voor heel Noordwijk is van harte welkom. Zolang uw idee goed past bij onze gekoesterde identiteit en bijdraagt aan het geluk van álle inwoners.

1. Noordwijk is van ons allemaal

Aan deze Omgevingsvisie liggen meer dan 30 visies ten grondslag, bedacht en omschreven door meer dan 150 inwoners, ondernemers en ambtenaren. In verschillende teams hebben zij hun visies uitgewerkt. En geven zij aan hoe zij de toekomst van de nieuwe gemeente Noordwijk voor zich zien. Ook scholieren van het Northgo College hebben meegedacht en hun visies gegeven. In deze Omgevingsvisie is alles samengebracht en samengevat. Er zijn aanvullingen gedaan naar aanleiding van de ingediende zienswijzen op de ontwerp Omgevingsvisie.

Noordwijk is van ons allemaal

Draag ook bij!

Samen maken we Noordwijk. Of het nu gaat om groenvoorzieningen, de zorg, een speeltuin of verkeersoverlast: bij deze nodigen wij iedereen uit om bij te dragen aan de toekomst van onze gemeente. In deze visie leest u hoe en wanneer een initiatief bijdraagt aan de toekomst van Noordwijk en het welbevinden van alle inwoners van onze mooie gemeente. Wat voor gemeente willen we zijn? Waar willen we heen? In deze visie staat het beschreven.

Anders samenwerken

Deze Omgevingsvisie gaat ook over een andere, betere relatie tussen de gemeente en de Noordwijkse samenleving. Over vertrouwen tussen inwoners, ondernemers, verenigingen en gemeentelijk bestuur.
De gemeente opereert steeds meer als partner van de samenleving. En de gemeente is niet langer alleen zelf aan de bal, ze laat ook anderen het spel maken. Of het nu over buurtinitiatieven, duurzaam ondernemen of het verenigingsleven gaat, de gemeente ondersteunt graag goede initiatieven. Bijvoorbeeld door het hanteren van een efficiënt vergunningsstelsel. Maar vooral door een constructieve opstelling. Natuurlijk zijn er altijd (landelijke) kaders, voorwaarden en richtlijnen, maar de gemeente streeft naar een open opstelling richting de samenleving, naar een nieuwe manier van samenwerken met de burgers.

Meer ruimte

Initiatiefnemers krijgen met deze Omgevingsvisie meer ruimte én meer verantwoordelijkheid. Aan iedereen met een goed idee of aansprekend plan vraagt de gemeente om met hun initiatief bij te dragen aan de toekomst van Noordwijk, aan het algemeen belang. Het is een uitnodiging aan u en alle andere inwoners om dit samen op te pakken! Deze Omgevingsvisie voor Noordwijk is opgesteld in het kader van de Omgevingswet (zie aparte kadertekst).

Eén gemeente, één toekomst

Op 1 januari 2019 zijn de gemeenten Noordwijkerhout en Noordwijk samengevoegd. Met als gevolg dat het beleid van de twee voormalige gemeenten moet worden afgestemd. Deze Omgevingsvisie is voor de gemeenteraad hét strategisch toetsinstrument waar het gaat om de fysieke leefomgeving. Op basis van deze visie stuurt de gemeenteraad op de lange termijn. De Omgevingsvisie is bindend voor de gemeente: voor de raad en ook voor het college van B&W. Alleen met een inhoudelijke onderbouwing kan het gemeentebestuur ervan afwijken. Er blijft altijd sprake van belangenafweging. Daarbij zal uiteindelijk de gemeenteraad beslissen wat binnen de visie het zwaarste weegt.

Leeswijzer

De volgende hoofdstukken behandelen achtereenvolgens hoe de visie werkt, welke gebieden we in Noordwijk onderscheiden, wat de identiteit van Noordwijk is en welke koers per thema is uitgezet. Tot slot leest u hoe de Omgevingsvisie binnen de gemeente verder wordt uitgewerkt.

Deze Omgevingsvisie komt voort uit de nieuwe Omgevingswet

Onze Omgevingsvisie is een complete visie op de leefomgeving, voor de lange termijn en voor de hele gemeente. De Omgevingsvisie komt in de plaats van de huidige gemeentelijke structuurvisies, verkeers- en vervoerplannen, delen van de natuurvisie en milieubeleidsplannen.

De Omgevingsvisie is een verplicht onderdeel van de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting midden 2022 in werking treedt. De wet is bedoeld om de huidige wetgeving op gemeentelijk niveau veel eenvoudiger te maken. Totdat de Omgevingswet in werking treedt, kan deze omgevingsvisie worden gezien als een structuurvisie.

Tientallen wetten en honderden regels worden gebundeld in één nieuwe wet. De Omgevingswet kent drie onderdelen die nauw met elkaar samenhangen: de instrumenten om de wet uit te voeren (instrumentarium), de voortschrijdende digitalisering en een andere manier van denken en werken. Deze Omgevingsvisie is onderdeel van het instrumentarium. Dit instrumentarium wordt verder uitgelegd in hoofdstuk 6.

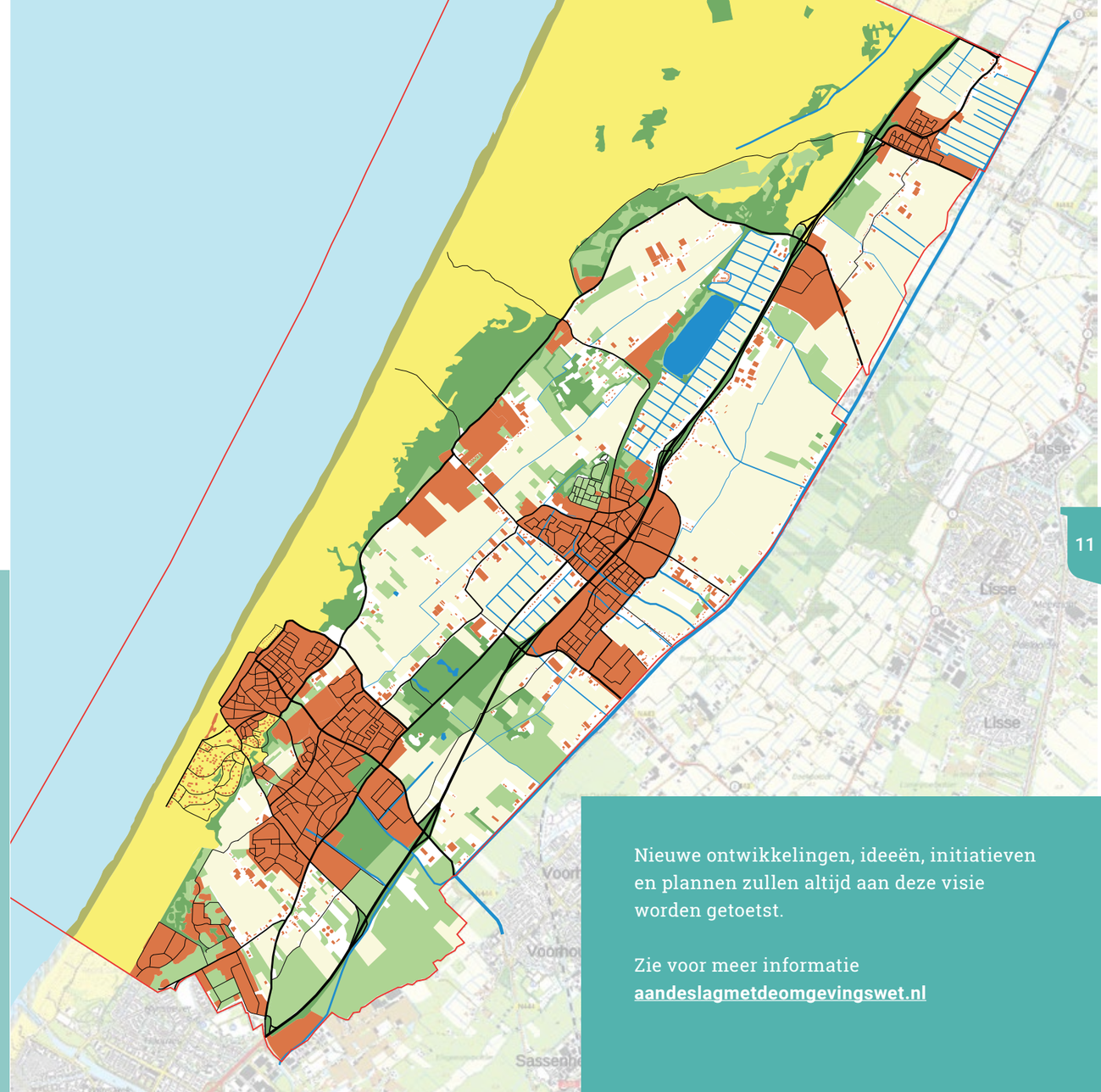

Nieuwe ontwikkelingen, ideeën, initiatieven en plannen zullen altijd aan deze visie worden getoetst.

Zie voor meer informatie
aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Hoe de Omgevingsvisie werkt

2. Hoe de Omgevingsvisie werkt

Deze Omgevingsvisie is aan de ene kant een uitnodiging aan alle inwoners van onze gemeente om met ideeën en initiatieven te komen. Aan de andere kant is het een afwegingskader dat het college en de raad zullen gebruiken om alle ingediende initiatieven aan te toetsen. Het uitgangspunt van deze Omgevingsvisie is dat alle initiatieven binnen de gemeente Noordwijk worden getoetst aan een gebiedsgericht afwegingskader (hoofdstuk 3), aansluiten op de identiteit (hoofdstuk 4) en bijdragen aan de gewenste koers (hoofdstuk 5).

Identiteit in beweging

Een diversiteit aan dorpen binnen een gevarieerd landschap. Natuurwaarden van hoge kwaliteit. Een actieve en betrokken samenleving. Of het nu om het landschap, de dorpen of het bloeiende verenigingsleven gaat, de inwoners van de gemeente Noordwijk zijn er trots op. Het gaat om het wezen van de gemeente, in al haar diversiteit. Om datgene wat de gemeente Noordwijk uniek maakt. En dat willen we graag behouden en versterken!

Identiteit is geen vaststaand gegeven, maar een dynamisch gegeven. Een paar voorbeelden van veranderingen door de tijd heen:

- Waar nu de bollenvelden liggen, lagen vroeger landgoederen.
- De saamhorigheid en betrokkenheid binnen de dorpen is groot, maar toch heeft de individualisering van de samenleving ook invloed.
- De status van kuuroord versterkt nu ook de identiteit van badplaats.

Koersvast naar de toekomst

Er komen tal van ontwikkelingen op ons af die opnieuw tot verandering zullen leiden. Om de kwaliteiten van de gemeente Noordwijk ook in de toekomst te kunnen behouden is het belangrijk om op deze ontwikkelingen in te spelen en ze in goede banen te leiden. Welke richting we kiezen is aangegeven in de gewenste koers, waarover u meer leest in Hoofdstuk 5.

Het uitgangspunt van deze Omgevingsvisie is dat alle initiatieven binnen de gemeente Noordwijk worden getoetst aan een gebiedsgericht afwegingskader (hoofdstuk 3), aansluiten op de identiteit (hoofdstuk 4) en bijdragen aan de gewenste koers (hoofdstuk 5).

Wanneer en hoe draagt een initiatief bij?

Een initiatief draagt bij aan de toekomst voor Noordwijk wanneer het past binnen het gebiedsgerichte afwegingskader, het aansluit op de gewenste identiteit én invulling geeft aan de gewenste koers. Elk initiatief wordt aan deze drie criteria getoetst. Aan iedereen die een idee neerlegt wordt gevraagd aan te geven hoe het initiatief bijdraagt aan de toekomst voor Noordwijk. Wanneer het hier niet aan bijdraagt, of zelfs afbreuk doet aan het algemeen belang van de inwoners, kan de initiatiefnemer het plan aanpassen zodat het wél bijdraagt. Ook de gemeente kan natuurlijk een initiatiefnemer zijn, waarbij samenwerking met de burgers het uitgangspunt is.

Een van de ruim 30 teams die hun omgevingsvisie uitwerkten, bedacht een Geluksmeter. De Geluksmeter laat zien hoe het werkt. We vragen bij elk initiatief: draagt dit bij aan de gewenste toekomst voor Noordwijk? De vraag kan ook zijn: draagt het bij aan het geluk van Noordwijk? Draagt het bij aan het geluk van de samenleving?
De Omgevingsvisie zoals die er nu ligt kunt u namelijk ook zien als een meter voor geluk. Wanneer een idee past binnen het gebiedsgerichte afwegingskader, bijdraagt aan de gewenste koers en aansluit op de gewenste identiteit, dan draagt het automatisch bij aan het geluk van heel Noordwijk en haar inwoners.

Het kan zijn dat een ingediend plan of idee onvoldoende bijdraagt aan de toekomst van Noordwijk. Het is dan aan de initiatiefnemer om te besluiten of het zinvol is hiermee verder te gaan. De gemeente ondersteunt het plan op voorwaarde dat het bijdraagt aan het algemeen belang en de toekomst van onze gemeente.

Wanneer de gemeente positief tegenover een plan staat, blijven wettelijke kaders, normen, regels en voorwaarden natuurlijk gelden. Denk bijvoorbeeld aan normen rondom stikstofuitstoot of een goede omgevingskwaliteit.
De gemeente zal wel meekijken en meedenken over hoe hiermee om kan worden gegaan.

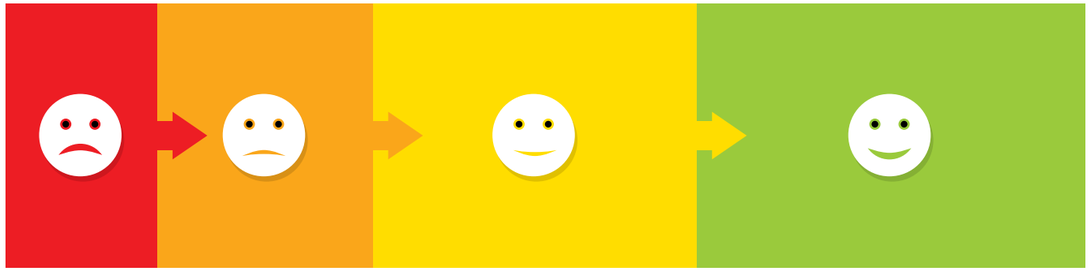

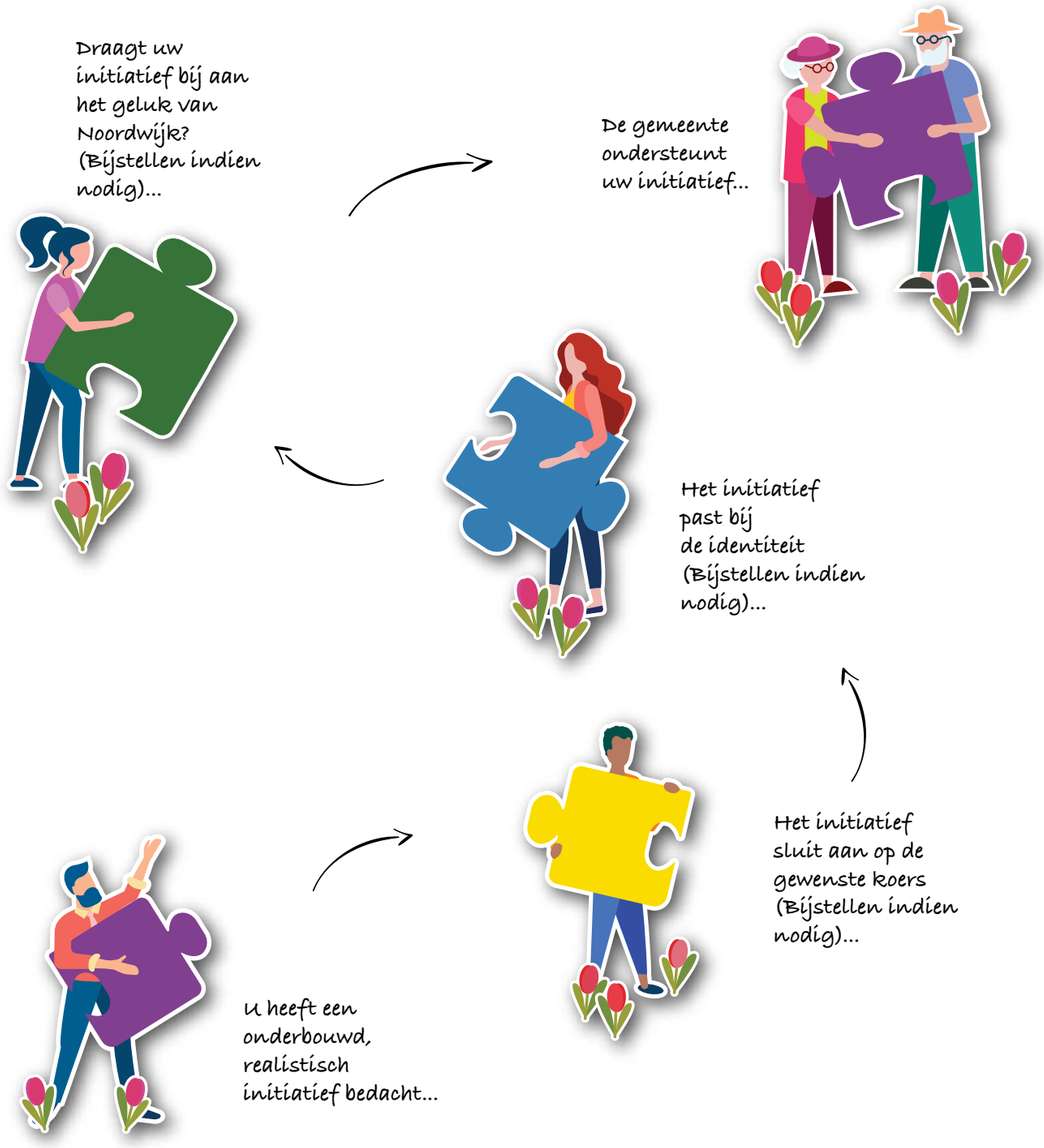

3. Gebiedsgerichte aanpak

De gemeente Noordwijk kent verschillende type gebieden. Ieder gebied ziet er anders uit en er vinden andere activiteiten plaats. Zo wordt er in het ene gebied gewoond en in het andere gebied gerecreëerd. De activiteit die in een gebied plaatsvindt, bepaalt in grote mate wat we in een gebied belangrijk vinden en wat we met een gebied willen in de toekomst. Zo mag er in het centrum meer geluid worden gemaakt, terwijl het in een natuurgebied vooral stil moet zijn.

In deze omgevingsvisie wordt de volgende gebiedsindeling gehanteerd:

- Noordwijk aan Zee
- Noordwijkerhout
- Noordwijk Binnen
- De Zilk
- Kust- en natuurgebieden
- Buitengebied

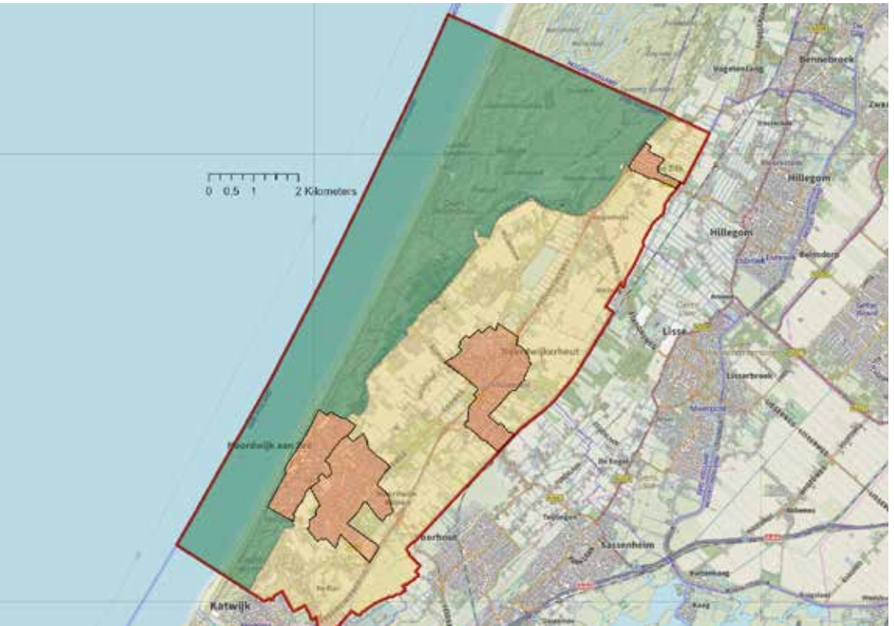

Noordwijk aan Zee

Van vissersdorp naar badplaats naar kuuroord

Het huidige Noordwijk aan Zee ontstaat rond het jaar 1300, als vissersdorp in de duinen. De eerste bewoners houden zich bezig met de visvangst, strandjutterij en de jacht op konijnen. De welvaart neemt toe dankzij de opkomst van Noordwijk als badplaats en later ook door de vele congressen die er worden gehouden. Noordwijk trekt mensen aan vanwege de chique sfeer.

Tegenwoordig is Noordwijk aan Zee een kwaliteitsbadplaats, waar je een combinatie vindt van internationale aantrekkingskracht, een kuuroordstatus en charmante kleinschaligheid. Die balans moet goed blijven. In Noordwijk aan Zee is veel te doen en te beleven, er vinden veel evenementen plaats, het bruist. Tegelijkertijd is er ook sprake van ruimtegebrek. Kortom: levendigheid die niet ten koste mag gaan van de leefbaarheid – ook hier is ‘balans’ het devies!

Hier willen we op voortbouwen in Noordwijk aan Zee...

- Noordwijk aan Zee is een sterk merk met uitstraling. Het kenmerkt zich door een combinatie van de charmante kleinschaligheid van haar oude dorpskern, het internationale karakter (dankzij de congressen) en de kust met zijn natuur. Dit maakt de inwoners trots en dit evenwicht willen we graag behouden.
- Noordwijk aan Zee is een familiebadplaats met een mooi, schoon en weids strand. In de nabije toekomst wenst Noordwijk zich te profileren als groene (recreatie) gemeente waar de natuur een belangrijke rol speelt.
- Noordwijk aan Zee onderscheidt zich als kwaliteitsbadplaats en kuuroord, met bijpassende horeca.
- De toegankelijkheid en inclusiviteit van de stranden is een aandachtspunt.
- Het versterken van de ruimtelijke beleving van de zee en van de toegangsroutes is gewenst.
- Enerzijds behouden van het dorpse karakter door bijvoorbeeld het begrenzen van de bouwhoogte, anderzijds het behouden van de gewenste ‘skyline’ en de uitstraling van de gebouwen aan de Koningin Wilhelmina boulevard en een ingetogen Astrid boulevard.
- Bruisend vakantieoord met veel bezoekers en kwalitatieve recreatie, winkels en overnachtings- en congresmogelijkheden. Anderzijds kampt Noordwijk aan Zee met ruimtegebrek; veel ruimte is in gebruik door inwoners; er is weinig opvangcapaciteit voor (bad)gasten.
- Gemotoriseerd verkeer belast ons, met gevolgen voor de bereikbaarheid, veiligheid en de leefbaarheid. Daarom willen we in de openbare ruimte ruim baan geven aan groen, lopen en fietsen, en de auto een minder prominente plaats geven.
- Door de ligging aan de kust is Noordwijk aan Zee lastig bereikbaar voor bezoekers.
- Authentiek dorpskarakter, met nog een paar vissershuisjes en de vuurtoren. Daarnaast kent Noordwijk aan Zee: de begraafplaats aan de Oude Zeeweg, de kerk aan de Nieuwe Zeeweg, buurtcentrum Het Trefpunt en twee basisscholen. Het dorp heeft een ‘ons kent ons’ gevoel. De vuurtoren, de watertoren en Huis ter Duin zijn bekende ‘landmarks.’
- Noordwijk aan Zee ligt midden in het Nationaal Park Hollandse Duinen (in ontwikkeling) en is omsloten door het Natura 2000 gebied. Op veel plaatsen is de prachtige duinrand zichtbaar, die we koesteren.
- Meer aandacht voor het aspect gezondheid past bij ons.
- Behouden van de relatief schone lucht en goede zeewaterkwaliteit, waaraan Noordwijk de kuuroordstatus (maart 2020) heeft te danken. Dit biedt kansen om hier verder op voort te bouwen.
- Een bruisende badplaats waar je heerlijk kunt wonen, ondernemen, werken en verblijven.
- Hoogwaardige voorzieningen en een prettige ambiance van Noordwijk als heilzaam kuuroord dragen bij aan de kwaliteit van leven.
- Het woongebied achter de boulevards kent een zeer divers aanbod. Wel is sprake van een tweedeling tussen het zuiden (villapark) en het noorden (meer gesloten bebouwing).

Noordwijkerhout

Het dorp rond de Witte Kerk

De eerste bewoners van Noordwijkerhout behoorden tot een stam die de door de Romeinen de Caninefaten werd genoemd, nu de naam van één van de drie carnavals verenigingen van Noordwijkerhout. Vanaf ongeveer 1300 ontstond Noordwijkerhout (Nortich in den Houte) rondom het bekende Witte Kerkje. Het Witte Kerkje is ook nu nog een beeldbepalend element in Noordwijkerhout.

Tegen het centrum van Noordwijkerhout vestigde St Bavo zich op een deel van de strandwal. En iets verderop vind je Sancta Maria: psychiatrische instellingen, die zorgden voor werkgelegenheid voor veel Noordwijkerhouters. De instellingen zijn niet meer in gebruik. Op de terreinen van Sancta Maria wordt een weids opgezette natuurwoonwijk gerealiseerd.

Het dorp valt op door de gemeenschapszin, sociale samenhang, het verenigingsleven (muziek-, sport- en carnavalsverenigingen) en het bloemencorso. Het gezellige centrum rond de Witte kerk biedt allerlei horecagelegenheden. Rondom het gezellige centrum wonen De Noordwijkerhouters rustig tussen het vele groen.

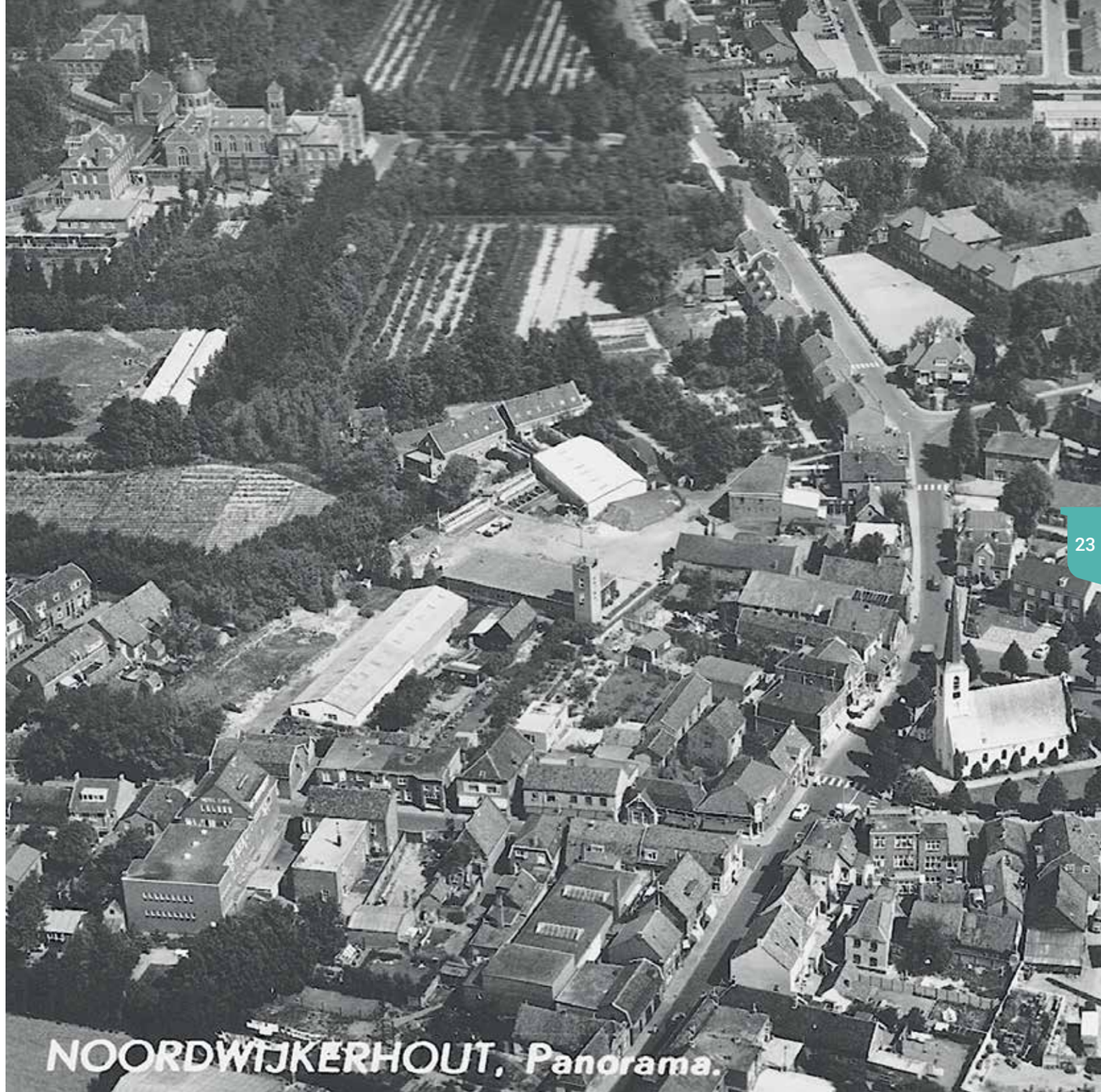

Hier willen we op voortbouwen in Noordwijkerhout...

- Noordwijkerhout is een dorp met veel gezelligheid, gemeenschapszin en een grote sociale samenhang. Dit komt mede door de vele vrijwilligers, het rijke verenigingsleven en de evenementen, zoals het carnaval en de najaarsfeesten met de kermis.
- Noordwijkerhout is een gewilde woonomgeving: rustige ruime, groene wijken in het economisch centrum van Nederland. Door de nabijheid en de openheid van de bollenvelden, landgoederen, duinen, de natuur, de zee en het strand zijn er veel recreatieve mogelijkheden.
- Streven naar voldoende huisvestings- en zorgmogelijkheden. Daarbij zijn aanpassingen aan de bestaan de woningvoorraad nodig, zodat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen.
- In dit bollendorp hebben de mensen onderling een sterke band.
- Noordwijkerhout heeft een gezellig centrum rond de Witte Kerk, beschikt over een aantal supermarkten, mooie scholen, een voetbalclub en een sporthal in aanbouw.
- Het karakteristieke Bavoterrein, dat in ontwikkeling is en direct naast het centrum ligt, heeft in het verleden veel betekend voor Noordwijkerhout en dat is nog steeds voelbaar.
- Er is sprake van een gespreid aanbod aan (een beperkt aantal) winkels. Horecagelegenheden zijn er voldoende. Wel is steeds meer sprake van leegstand. De voorzieningen en faciliteiten zijn belangrijk voor het dorp.
- Een kwaliteitsslag voor het centrum van Noordwijkerhout is gewenst, waaronder vergroening.
- Gemotoriseerd verkeer kan tot overlast zorgen, daarom willen we in de openbare ruimte ruim baan geven aan groen, lopen en fietsen, en de auto een minder prominente plaats geven.

Noordwijk Binnen

Welvarend dorp met een rijke cultuurhistorie

Noordwijk Binnen is ontstaan als bedevaartsoord rond de priester St Jeroen, die hier tussen 851 en 856 een parochie stichtte. Dit heeft een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van het dorp, en de twee Jeroenskerken danken dan ook hier hun naam aan. Later kwamen er een gilde, een klooster en een Latijnse school. Inmiddels beschikt Noordwijk Binnen over zeven basisscholen en een middelbare school. Door de eeuwen heen ontwikkelde Noordwijk Binnen zich tot een welvarend dorp, met grote herenhuizen langs de Voorstraat en buitenplaatsen rondom.

In dit mooie historische dorp rond de twee Jeroenskerken zijn voldoende winkels aanwezig. Het open middengebied tussen Noordwijk Binnen en Noordwijk aan Zee, maakt Noordwijk Binnen tot een eigen dorp met een eigen sfeer.

Hier willen we op voortbouwen in Noordwijk Binnen...

- Noordwijk Binnen is een dorp met de historische uitstraling door de oude dorpskern met daarin de Voorstraat en de twee Jeroenskerken. Het centrum heeft een authentieke en knusse uitstraling.
- De cultureel historische en groene omgeving maken dat je er prettig woont en leeft.
- Een veelzijdig dorp voor jong en oud.
- Er is veel vertrouwen in de buren, de participatiegraad is hoog en er is een goede sociale cohesie.
- Je kunt er gezond en gelukkig leven.
- De bevolking is op sociaaleconomisch vlak zeer divers. Dit weerspiegelt zich ook in de woonvormen.
- Er zijn voldoende winkels – een aantrekkelijk winkelgebied voor bewoners, bezoekers en toeristen. Het winkelgebied is gebundeld rondom de Kerkstraat en hier blijven we op inzetten. Er zijn ook nog andere winkelgebieden: Rederijkersplein, Bonnikeplein en het JeMo-gebied (= Jeroensweg/Molenstraat).
- Noordwijk Binnen heeft een rijk verenigingsleven, betrokken inwoners en actieve ondernemers.
- Het middengebied tussen Noordwijk aan Zee en Noordwijk Binnen maakt Noordwijk Binnen echt tot een eigen dorp. Noordwijk Binnen wordt omringd door natuur van het uitgestrekte kustgebied met de duinen, landgoederen en bollenvelden.
- De natuurlijke waterafvoer van het middengebied heeft aandacht nodig. In het kader van klimaatadaptatie moet hier bij elke nieuwe ontwikkeling rekening mee worden gehouden.
- Ook Noordwijk Binnen krijgt te maken met verstedelijking. Bij herontwikkeling kijken we waar onbebouwde plekken benut kunnen worden, hierbij hebben we aandacht voor het behouden van het middengebied.
- De huidige opzet voor parkeren en verkeer in het centrum is een groot aandachtspunt naast de inpassing van groen en behoud van cultuurhistorie.
- Er is overlast van gemotoriseerd verkeer, met gevolgen voor de bereikbaarheid, veiligheid en de leefbaarheid. Daarom willen we in de openbare ruimte ruim baan geven aan groen, lopen en fietsen, en de auto een minder prominente plaats geven.
- Er zijn uitstekende voorzieningen om te sporten en te recreëren; een hockeyclub, handbalvereniging, twee voetbalclubs, twee gemeentelijke sporthallen en een gemeentelijk zwembad.
- Er is veel aandacht voor cultuur.
- Kansen aangrijpen om de culturele kwaliteiten van Noordwijk te versterken en beter te promoten.

De Zilk

Dorps, kabbelend en kleinschalig

Tegenwoordig ziet De Zilk er overwegend vlak uit, maar ook hier lag een rijk duingebied. De duinen van de Grote en de Kleine Zilk behoorden tot de domeingebieden van de destijds heersende graaf. Hij gaf het in erfpacht aan een duinmaier ofwel jachtopziener. De bewoners hadden het recht er hun vee te laten grazen, hout te kappen en op konijnen te jagen. Er werden duinen afgegraven om elzen te planten, koren te zaaien en omdat er behoefte was aan weiland. Later zijn de duinen op grotere schaal afgezand, om in gebruik te nemen als zeer geschikte grond voor de bloembollenteelt. De grote bollenkwekers hadden hun bedrijven van oudsher in de ‘Kleine Zilk’ en de arbeiders woonden in de ‘Grote Zilk’. Van oorsprong ontstond de bebouwing in de Zilk als een klein lint.

Het leven kabbelt rustig voort in dit kleine dorp, dat een gezond verenigingsleven kent en zo prachtig ligt tussen duinen en bollenvelden.

Hier willen we op voortbouwen in De Zilk...

- In De Zilk is het doorgaans heerlijk rustig en kabbelt het leven vredig voort. In De Zilk kom je tot jezelf, vinden de Zilkers.
- Het dorpse dorp heeft een sociaal gezicht en een rijk verenigingsleven.
- De Zilkers zijn trots op de vele vrijwilligers en de Zilker identiteit. De Duinpan speelt hier als gemeenschapshuis een belangrijke rol.
- Het is een klein dorp met goede basisvoorzieningen. Het is authentiek, knus en groen met een goed leefklimaat.
- Een uniek bollendorp, bijna geheel omsloten door felgekleurde bollenvelden en fraaie panorama's.
- Behoud van het goede leefklimaat is zeer gewenst. Vanuit De Zilk loop je rechtstreeks de natuur in, zoals de Amsterdamse Waterleidingduinen, een bijzonder gebied, waar als één van de eerste gebieden in Nederland drinkwater werd gewonnen.
- Een prettige en geborgen omgeving voor iedereen, je kunt er zo lang blijven wonen als je wilt.
- Verjonging van de inwonerpopulatie is gewenst.
- De vele toeristen die langs De Zilk komen zijn geïnspireerd om hier te verblijven.
- De Zilk ziet zichzelf niet als forensendorp.
- De Zilk kenmerkt zich onder andere door ruim opgezette straatprofielen met daarbinnen openbaar groen.
- Een ruim aanbod aan parkeervoorzieningen.
- Een betere bereikbaarheid van de dorpskern is gewenst.
- Aandacht voor mogelijke verhoging van de grondwaterstand, door (ingrijpende) wijzigingen aan de grondwaterstand in het nabijgelegen drinkwatergebied in de duinen.

Kust- en Natuurgebieden

De vele kust- en natuurgebieden brengen kansen en uitdagingen met zich mee

De gemeente Noordwijk herbergt relatief veel natuur. Dit bestaat uit duin-, kust- en natuurgebieden, waaronder enkele Europees beschermde natuurgebieden.
Op het strand zijn in 1992 de strandvlakken opnieuw ingedeeld en sindsdien niet meer gewijzigd. Vanaf 2010 zijn de strandpaviljoens niet alle meer seizoensgebonden en heeft een schaalvergroting plaatsgevonden.

Het in stand houden van de natuur/biodiversiteit wordt als een belangrijk speerpunt gezien, vanwege en ondanks de grote transities die op ons afkomen, zoals klimaat-adaptatie, energietransitie en de woningbouwopgave.

Nu al wordt geconstateerd dat de diverse soorten gebruik door onder andere bewoners, ondernemers, bezoekers en dieren soms maakt dat er sprake is van spanningen.

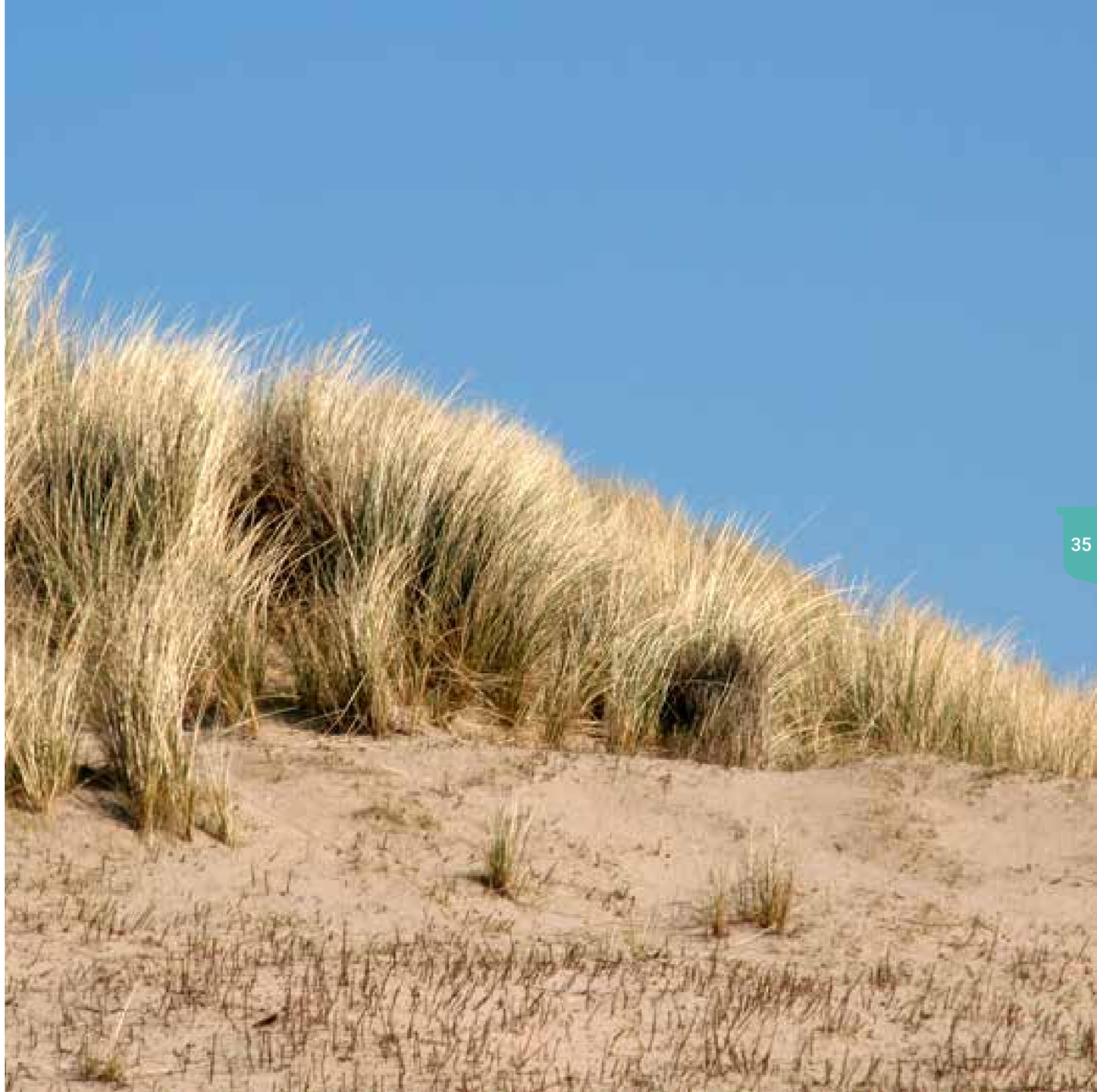

Dit alles leidt tot diverse kansen en uitdagingen waar de gemeente zich wat betreft de kust- en natuurgebieden voor gesteld ziet staan.

- Noordwijk kent diverse natuurgebieden met een hoge natuurwaarde (40,5% van het grondgebied is natuurgebied). Bestaande natuurgebieden zijn onder andere de Coepelduynen, Kennemerland Zuid, Nieuw en oud Leeuwenhorst en Landgoed Offem.
- Twee Natura-2000 (Europees beschermde) gebieden ‘Kennemerland-Zuid’ en ‘Coepelduynen’ liggen in Noordwijk.
- Het unieke karakter van zee, duin- en boslandschap heeft belangrijke kwaliteiten voor natuur, recreatie en toerisme.
- Wij zetten in op behoud en versterken van de diverse typen in natuurgebieden en gaan verrijking van deze gebieden met onder andere stikstof tegen.
- Op lange termijn mogelijk ingrepen aan de kustbescherming nodig (bijvoorbeeld verbreding van het strand) vanwege met name de zeespiegelstijging.
- Het is in het licht van de grote transities (klimaatverandering, energietransitie, woningbouwopgave) van belang om de natuur inclusief het duingebied in stand te houden; daarbij is het zoeken naar mogelijkheden voor nieuwe natuurgebieden en het toevoegen van ecologische verbindingszones.
- Voor de kustzone is een kwaliteitsslag gewenst (onder andere aanpak fietsenstallingsproblemen bij de strandopgangen).
- Vergroten van de natuurbeleving voor zowel bewoners als toeristen is gewenst.
- Anderzijds is sprake van een (toename aan) spanningen tussen het in stand houden van de natuur en de diverse soorten gebruik en gebruikers.
- Aandacht voor toegankelijkheid van het strand is in het kader van inclusiviteit gewenst (voetgangers, fietsers, mindervaliden).

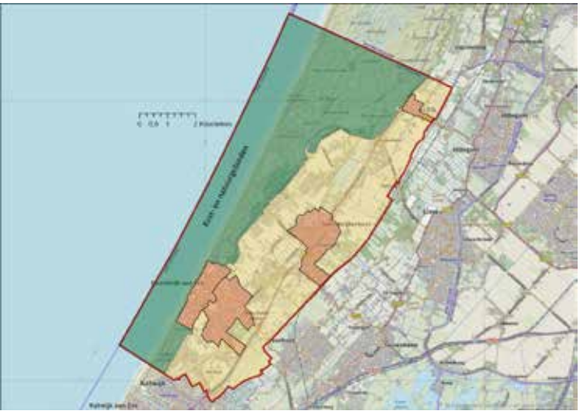

Buitengebied

Een divers gebied met een geheel eigen identiteit

Om steden uit te breiden waar sprake was van een slappe veenbodem, was zand nodig voor ophoging. Daarmee ontstonden afzandingen. Het vlakke land dat hierdoor ontstond, werd in de 19e eeuw in gebruik genomen voor de bollenteelt. Daarbij werden eind 19e, begin 20e eeuw ook bollenschuren gebouwd.

Tegenwoordig zijn er een aantal bollenschuren die hun functie zijn verloren. Er is sprake van leegstand, verbouwing of sloop. De bollenteelt, met mooie vergezichten en volop kleur in het voorjaar, is gebleven. Deze bollenteelt en de vaste plantenteelt is als agrarische productietak van grote betekenis voor Noordwijk. Daarnaast komt in het buitengebied incidenteel opengrond veehouderij en glastuinbouw voor. Het buitengebied kenmerkt zich ook door open polderlandschap en door vrij veel bebouwing (woningen en (handels- en export) bedrijven). Zo is bijvoorbeeld op het Bulb Trade Park een modern bedrijventerrein voor moderne, internationaal opererende bloembollenhandel en export- en hulpbedrijven ontwikkeld.

De bollenvelden en de Keukenhof trekken veel (internationale) toeristen aan. Echter, het buitengebied bestaat uit meer dan alleen de bollenteelt; zo is hier mede vanwege de stabiele zandplaat ook de ESTEC (het technisch centrum van de Europese ruimtevaart-organisatie ESA) gevestigd. Daarnaast kent het buitengebied diverse recreatieparken, recreatiegebieden zoals het Oosterduinse Meer, voormalige psychiatrisch centra Sint Bavo en Sancta Maria, en de Haarlemmertrekvaart. Zodoende is de identiteit van het buitengebied heel divers.

Hier willen we op voortbouwen in het buitengebied:

- De Bollenstreek, met alles wat daarbij hoort (bollenteelt, vaste planten, en export) in combinatie met de mooie natuur, strand en duinen zijn de trots van onze gemeente.
- Een belangrijke economische pijler in het buitengebied is het bollen-, bloemen- en toeristencluster. De bollenvelden maken dat dit gebied veel (internationale) toeristen aantrekt. Onduidelijk is hoe het toerisme in Noordwijk zich gaat ontwikkelen.
- Ook belangrijk voor de werkgelegenheid in Noordwijk is de ESTEC en het aangehaakte Space Business Park met high-tech bedrijven. In deze sector liggen kansen voor innovatie: ruimtevaart en kennisinstellingen versterken elkaar. De Space Campus Noordwijk met de omliggende bedrijven kan uitgroeien tot een internationale high tech hub.
- ESTEC, in combinatie met de conferentievoorzieningen gericht op ruimtevaart/telecommunicatie, geeft de gemeente eigentijdse allure.
- In regionaal verband stemmen we af over de grote transities (woningbouw, klimaatverandering, energietransitie) en hebben we afspraken binnen het PLGDG.
- Blauwe aderen, deels historisch: de Leidsevaart, het Oosterduinse meer en natuurgebied Noordvoort, zijn parels.
- Behoud van erfgoed, zoals de (voormalige) bollenschuren, voormalige landgoederen en archeologische vindplaatsen is gewenst.
- Versterken van natuur en ecologische verbindingszones is gewenst, evenals het vergroten van de biodiversiteit.
- Vermindering gebruik van (bestrijdings)middelen (die leiden tot stikstof en fosfor uitstoot). Dit zorgt voor een gezonder leefmilieu, verbetering van de biodiversiteit en minder vervuiling van het grondwater.
- Er is sprake van een toename aan verharding, wat leidt tot meer risico op wateroverlast en snel stijgend oppervlaktewater, wat in het kader van de klimaatverandering een aandachtspunt is.
- Verbeteren van de bereikbaarheid van het buitengebied.
- Het vaarwater in het buitengebied wordt nu nog niet (veel) gebruikt door recreatieverkeer. Een betere doorvaarbaarheid van watergangen is gewenst. In elk geval wordt de Trekvaart bevorderd, wat mogelijk tot een toename aan recreatievaart leidt in Noordwijk.
- Aandacht voor het in banen leiden van recreanten.
- Stimuleren van het gebruik van duurzame energie.

De bijzondere waarden van de dorpen en het landschap

4. De bijzondere waarden van de dorpen en het landschap

Inwoners van de gemeente Noordwijk zijn trots op hun dorpen en het landschap. In de luwte van de Randstad is het hier goed wonen, werken en recreëren. Ook binnen de regio worden de kwaliteiten van de gemeente Noordwijk zeer gewaardeerd. Dat het belangrijk is om dit unieke landschap te behouden, is een gevoel dat breed wordt gedragen.

In het landschap liggen de dorpen, elk met een eigen karakter. Die dorpen samen, vormen de gemeente Noordwijk. Met een betrokken gemeenschap waarin het prettig samenleven is en je gelukkig oud kunt worden. En de inwoners zouden graag zien dat dit ook in de toekomst zo blijft.

De huidige identiteit van Noordwijk heeft zich door de eeuwen heen gevormd. Kortom, identiteit is iets dynamisch. En daarbij gaat het niet alleen om ruimtelijke kenmerken. Sociale samenhang, verenigingsleven, economische kenmerken, cultuur, omgangsvormen – alles maakt deel uit van onze identiteit.

Tegelijkertijd zijn het juist de continue ontwikkelingen die Noordwijk en omgeving hebben gemaakt tot wat het nu is. Ook in de toekomst zullen er weer veranderingen plaatsvinden. Veranderingen zijn nodig om Noordwijk mee te laten gaan met de tijd, met de wereld.

De beschrijving van de identiteit is mede gebaseerd op een aantal achtergronddocumenten, zoals die in de bijlage zijn terug te vinden.

4.1 Heel Noordwijk en omgeving

In Noordwijk en Noordwijkerhout wonen al bijna 4.000 jaar mensen. In een oorkonde uit 889 staat de eerste vermelding van de plaatsnaam Noordwijk (Nordcha). Aan het begin van de 13e eeuw is Noordwijk verdeeld onder twee adellijke broers en werd Noordwijkerhout als aparte heerlijkheid van Noordwijk afgesplitst. Vanaf dat moment gaan de twee delen van het oude Nortich, zoals het later werd genoemd, hun eigen weg. Na 800 jaar, op 1 januari 2019, kwamen ze officieel weer bij elkaar en vormen ze één gemeente Noordwijk.

Binnen Noordwijk kunnen we een aantal waarden onderscheiden die van belang zijn in onze gemeente. Onder de waarden van onze gemeente verstaan we de kwaliteiten van de fysieke leefomgeving in een gebied. Sommige waarden hebben betrekking op de identiteit van het gebied en zijn in het verleden ontstaan. Hierbij kan in de dorpen gedacht worden aan monumentale gebouwen en het verloop van straten. In het buitengebied zijn de waarden terug te vinden in de eigenschappen van het type landschap of de aanwezigheid van natuur. Bij nieuwe initiatieven wordt rekening gehouden met de waarden. Ze blijven behouden of worden het liefst zelfs versterkt.

In deze omgevingsvisie wordt de volgende gebiedsindeling gehanteerd:

- Landschap
- Cultuurhistorie en erfgoed
- Natuur
- DNA van Noordwijk

4.2 Landschap

De dorpen in de gemeente Noordwijk worden omringd door een combinatie van verschillende, bijzondere landschappen. Overal zie of voel je de nabijheid van het strand en de zee. We maken onderscheid in 5 typen landschap: de duinen/strand en zee, de binnenduinrand, de strandwal met de landgoederen, de strandvlakte en het zeekleigebied. De unieke landschappelijke waarden willen we behouden en beschermen in Noordwijk.

Met name ligt er in de toekomst een opgave om ons bollenlandschap aantrekkelijk en herkenbaar te houden. De kwaliteit en herkenbaarheid van dit landschap komen steeds verder onder druk door toenemende bedrijfsbebouwing en verstedelijking die niet geënt is op een samenhangende en herkenbare ruimtelijke structuur. Het zicht op de bollenvelden wordt door bebouwing steeds meer beperkt. Van belang hierbij is het behouden van doorzichten en ook het creëren van doorzichten.

Naast de woonopgave krijgt onze gemeente ook te maken met transities die horen bij milieu/klimaat- en wateropgaven. Bij nieuwe ontwikkelingen dienen we rekening te houden met de landschappelijke waarden. De landschappelijke waarden kunnen we gebruiken als inspiratiebron. Waarbij ontwikkelingen bijdragen aan of versterken van de bijzondere landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten.

Hier willen we op voortbouwen in Noordwijk...

- De combinatie van bloembollenteelt, natuur, zee, strand, duinen en landgoederen maken de gemeente Noordwijk uniek.
- De landschappelijke waarden, met een nog steeds zichtbare geologische structuur, zijn uniek. Denk aan de strandwallen, polders, waterpartijen, ondergrondse bodemlagen ten gevolge van de verschoven riviermonding, oude en jonge duinen.
- Enkele grote landgoederen, zoals Offem, Calorama, Goohorst, Leeuwenhorst en Dyckenburch behoren tot de rijke cultuurhistorie van Noordwijk.
- Het beleefbaar en zichtbaar houden van de verschillende landschapstypen.

4.3 Cultuurhistorie en erfgoed

Cultuurhistorie bestaat uit alles dat in het verleden door menselijke handen is gemaakt en dat tegenwoordig in de fysieke ruimte nog herkenbaar is. Dit kom je in de gemeente Noordwijk onder andere tegen in de historische structuren (denk bijvoorbeeld aan onze weteringen, maar ook aan straten en wegen). Ook monumenten en karakteristieke (beeldbepalende) panden vertellen dit verhaal. Kenmerkend voor onze gemeente zijn natuurlijk ook de bollenvelden en de bollenschuren. Ondergronds is archeologisch erfgoed aanwezig.

Noordwijk is een diverse gemeente, waar kunst, cultuur, erfgoed en de omgeving hand in hand gaan. Het erfgoed in onze gemeente biedt kansen voor het ontwikkelen van de gemeente en het versterken van de lokale identiteit. Niet iedere steen, structuur of vondst is even veel waard om te behouden als het andere, dus daar kijken we zorgvuldig naar. Het oudste gebouw van Noordwijk willen we bijvoorbeeld in al zijn facetten en kenmerken behouden. De historische structuren dienen we echter meer op hoofdlijnen te bewaren en te versterken.
Bij nieuwe ontwikkelingen wordt rekening gehouden met de waarde cultuurhistorie en erfgoed.

Hier willen we op voortbouwen in Noordwijk...

- Een gemeente van doeners en ondernemers, dit komt terug in ons erfgoed
- Een betrokken samenleving, met een bloeiend verenigingsleven en krachtig vrijwilligersnetwerk.
- Er is veel ‘burgerkracht’ door zelfredzaamheid en initiatieven uit de samenleving.
- Er is veel waardevol cultureel erfgoed, historie speelt een belangrijke rol – denk bijvoorbeeld aan het bloemencorso, de visserij en de kruidenteelt. Dit wordt uitgewerkt in de gemeentelijke erfgoedkaart.
- Er is een levendig cultureel klimaat zoals de bloemencorso of carnaval in de dorpen.
- De veelzijdigheid van de dorpen, met elk hun eigen karakter, vormen de kwaliteit van Noordwijk.
- De dorpen hebben voldoende voorzieningen en horeca, er is wat te doen. Er is een gevarieerd winkelaanbod, passend bij de identiteit van het dorp.
- Er is ruimte voor overnachting: campings, recreatiewoningen, hotels en congressen.
- Straatnamen geven herkenning aan het rijke verleden van Noordwijk.
- De historie van de dorpen is zichtbaar en voelbaar in de gebouwen en de omgeving.
- Kunst vormt een belangrijke drager van de identiteit.

4.4 Natuur

Noordwijk kent unieke natuurgebieden. In het duingebied is er grote biodiversiteit. Daarbij ligt Noordwijk geheel in Nationaal Park Hollandse Duinen (in ontwikkeling) en er liggen twee Natura 2000 gebieden, ten noorden en zuiden van Noordwijk. In onze gemeente neemt de kwaliteit van groen, biodiversiteit en natuurwaarden toe. Natuur is in velerlei opzichte waardevol. Behalve de ecologische waarde omdat er sprake is van een leefgebied waar planten en dieren leven, vormt het ook een economische en sociale waarde. Deze waarden willen we beschermen ten behoeve van een gezonde leefomgeving. Daarbij is het van belang dat nieuwe ontwikkelingen niet ten koste gaan van natuur maar dat deze ontwikkelingen deze juist versterken.

Hier willen we op voortbouwen in Noordwijk...

- De natuur en het landschap met grote biodiversiteit vormen de basis voor lekker wonen, recreëren en een gezonde economie.
- De verschillende natuurgebieden en het buitengebied zijn met elkaar verbonden door (ecologische) verbindingen voor mens en dier, die doorlopen tot in de kernen van dorpen.
- Onze unieke natuur inzetten ten behoeve van een gezonde leefomgeving.
- Het is een mooie rustige plek midden in de Randstad, met de stad binnen handbereik.
- Omgeven door het strand, de duinen, de bloemen en het vele groen en met een waterrijk achterland.
- Bijzondere natuurwaarden in de dorpen: in het openbaar groen, de bermen, de stroken langs de binnen duinrand, watergangen, houtwallen, landgoederen en tuinen.
- Veel groen in de dorpen.
- Vanuit de dorpen is het landschap vaak zichtbaar en voelbaar.
- Beplanting die aansluit bij het oorspronkelijke landschapstype.
- Gevoel van vrijheid, door de nabijheid van het strand, de duinen, de uitgestrekte omgeving met de bollenvelden en de ligging aan en oriëntatie op zee.
- Bij elke ontwikkeling wordt het verhogen van de biodiversiteit meegenomen.

4.5 DNA van Noordwijk

"Onze ruimte bepaalt hoe mensen hier wonen, werken en recreëren; kortom hoe wij leven. De gezonde zeelucht, het zuivere water, en de vrije groene ruimte dragen bij aan de vitaliteit van inwoners en bezoekers. Hier leven families in dorpen en wijken waar men betrokken is bij elkaar; ook bij degenen die hulp kunnen gebruiken zoals ouderen, kwetsbare inwoners of mensen die nog niet volledig zijn geworteld. In de dorpen kijken we naar elkaar om en hebben we aandacht voor de ontplooiing van al onze jongeren. Zowel de zee als het land achter de duinen leverde veel werk en mogelijkheden op. De mentaliteit van ondernemen is er nog steeds, of het nu gaat om de oude vissersplaatsen aan zee of het landelijk gebied erachter." (Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek).

Kenmerkend voor Noordwijk is de ligging aan zee, de duinen, groen en de diversiteit in de kernen. Het is een badplaats die bestaat uit historische kernen, linten en landgoederen. Noordwijk beschikt over een rustig woonklimaat waar tegenstellingen te zien zijn in het bollengebied, de natuur en het stedelijk gebied. Het DNA van Noordwijk bepalen we met elkaar, waarbij we rekening dienen te houden met de diversiteit in de kernen. Het DNA van Noordwijk willen we koesteren en ook versterken.

De gewenste koers in vijf thema’s

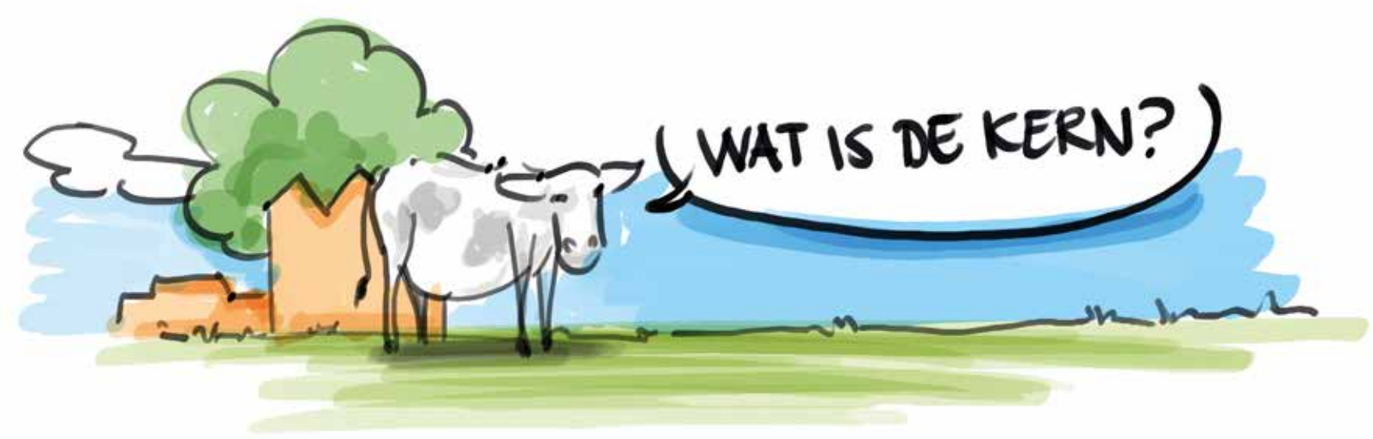

5. De gewenste koers in vijf thema’s

Veel veranderingen en ontwikkelingen die op Noordwijk afkomen zijn ontwikkelingen waar heel Nederland mee te maken heeft. Denk aan het verduurzamen van de economie, van onze eigen leefstijl. Of aan de vergrijzing van de bevolking en de voortgaande individualisering van de samenleving.

Maar het gaat uiteraard ook om lokale ontwikkelingen en pijnpunten die aandacht vragen. Zoals de hoge grondprijs, waardoor er relatief weinig betaalbare huisvesting beschikbaar is. Ook is het belangrijk dat het imago van Noordwijk fris en eigentijds blijft, omdat we bijvoorbeeld willen voorkomen dat Noordwijk als kuuroord sleets en flets wordt.

De vijf thema’s voor de toekomst

1. Een ondernemende gemeente met voldoende welvaart voor iedereen
2. Prettig wonen met voldoende woningen voor iedereen
3. Een betrokken gemeenschap; een plek waar we prettig samenleven en gelukkig oud worden
4. Goede bereikbaarheid en minder (parkeer)overlast op topdagen
5. Een duurzame gemeente Noordwijk; klimaatneutraal en -bestendig

Welke koers kiest Noordwijk?

Dat wordt per thema aangegeven. Vanzelfsprekend hangen de thema’s nauw met elkaar samen, je kunt ze nooit helemaal los zien van elkaar. Zo zal een voldoende aantal starterswoningen ook helpen bij het tegengaan van vergrijzing. En het streven naar duurzaamheid is bijvoorbeeld ook van invloed op de manier waarop je de bereikbaarheid regelt. Per thema zijn de verbanden zo goed mogelijk weergeven.

De basis op orde!

Om Noordwijk toekomstbestendig te maken zijn er ook zaken die vanzelfsprekend lijken maar die beslist aandacht verdienen. Denk aan energie en drinkwater. Aan een schone lucht en bodem en het gebruik van de ondergrond. Maar ook rust is een belangrijke basisbehoefte. Net als veiligheid, in al zijn facetten: verkeersveiligheid, sociale veiligheid, waterveiligheid en brandveiligheid.

Deze zaken worden hier niet één voor één beschreven. We vatten ze hier samen met: de basis moet op orde zijn. De basis van een mooie toekomst voor heel Noordwijk.

5.1 Een ondernemende gemeente met voldoende welvaart voor iedereen

Noordwijk is een gemeente van ondernemende mensen en harde werkers. De bollen, de zorg en het toerisme zitten de inwoners van Noordwijk in het bloed. De inwoners zijn trots op deze sectoren. De kuuroordstatus sluit hier goed op aan. Economisch doet de gemeente Noordwijk het goed en dat willen we in de toekomst natuurlijk zo houden. Voldoende werkgelegenheid en welvaart voor iedereen is het devies. Daarvoor hebben we een veerkrachtige en robuuste economie nodig, gestoeld op diverse sectoren.

- Aandacht voor lokale economie, voorzieningen en winkelgebied
- Blijvende aandacht voor kwaliteitsverbetering en innovatie
- Inzetten op een duurzame, circulaire en klimaat-neutrale economie
- De unieke positie tussen bollen, duinen en strand is het uitgangspunt

Innovatie en vernieuwing

Om in te kunnen spelen op de ontwikkelingen die op ons afkomen is innovatie belangrijk. Door de kennis uit verschillende sectoren te combineren kunnen we mogelijk nieuwe stappen zetten. Kan de kennis rond ESTEC wellicht bijdragen aan de zorg, de bollenteelt of de kuuroordstatus? Daarbij moeten we ook oog hebben voor verantwoord ondernemen. Aandacht voor kwaliteit en duurzaamheid, of het nu om lokale of internationale activiteiten gaat.

Verduurzaming bollenteelt

In de bollenteelt is men al druk bezig met innovatie en verduurzaming om steeds beter in balans te komen met biodiversiteit, waterkwaliteit en klimaat. Het beperken van gewasbeschermingsmiddelen, hergebruik van materialen, zuinig gebruik van energie en water zijn logische stappen. De bollenvelden vormen een belangrijk element in het landschap en stimuleren recreatie en toerisme. Kleinschalige landschapselementen, zoals hagen of bosjes, passen hier goed bij.

Vitalisering buitengebied

We beschouwen het PLGDG als een (bestaand) programma als uitwerking van deze omgevingsvisie.

Recreatie en toerisme

Voor recreatie en toerisme ligt het accent op kwaliteit: eigenzinnig, persoonlijk, charme vóór volume, topklasse congresfaciliteiten. De kuuroordstatus doet daar nog een schepje bovenop. Het Oosterduinse Meer kan goed bij de ontwikkeling van het kuuroord worden betrokken. Uitwassen zoals illegaal kamperen of permanente bewoning van vakantiewoningen worden tegengegaan. Daarnaast willen we verlenging van het seizoen, onder meer door het hele jaar door evenementen te organiseren. Ook wordt bij recreatie en toerisme ingezet op duurzaamheid, zoals de (her)ontwikkeling van vakantieparken. Landschap en natuur blijven een belangrijke basis voor het toerisme.
Een bezoekerscentrum in Noordwijk kan dit zeker versterken. Met lokale organisaties, zoals Noordwijk Marketing, zetten we hierop in. Ook een betere ontsluiting door middel van fiets- en wandelpaden kan hieraan bijdragen. Hierbij wordt aandacht geschonken aan het goed samengaan van de diverse gebruikers (recreanten, bewoners en ondernemers) van onze recreatiegebieden. Waar nodig wordt ingegrepen.

Economie in de dorpen

Extra aandacht gaat uit naar de lokale economie in de dorpen, in combinatie met de leefbaarheid in de dorpen zelf. Inzet is een divers aanbod van winkels, weekmarkten, werkplaatsen, ontmoetingsplaatsen, ambachten, parken, rustplaatsen en ateliers. Het aanbod moet passen bij het betreffende dorp en bijdragen aan een duurzame en toekomstbestendige economie, waarin lokaal wordt gemaakt, gerepareerd, gekocht, etc. Per dorp wordt gezocht naar de beste manier om dit met elkaar verder te ontwikkelen. Bijvoorbeeld door het instellen van wijkorganisaties of wijk-bv's, waarin kennisinstellingen, bedrijfsleven, inwoners en overheid samen komen.
Of door het gebruik van andere vervoersmiddelen en meer voorzieningen op loopafstand. Ook kunnen recreatieve en toeristische evenementen, verspreid over het jaar, bijdragen aan de levendigheid van de dorpen.

Internationale high-tech

Ook internationaal is Noordwijk van betekenis. Onder andere door de aanwezigheid van ESTEC en de hieraan gerelateerde hightech bedrijven. De aanzuigende werking van ESTEC als vestigingsplaats voor andere technologiebedrijven zal gestimuleerd worden. Niet alleen Noordwijk, ook de regio haakt hierop aan. Space Campus Noordwijk kan uitgroeien tot een hightech Cluster van internationaal niveau. Met als kloppend hart de nieuwe campus en daaromheen de hightech bedrijven die graag naar Noordwijk willen komen.

Wie is aan zet?

Waar het gaat om economie, zijn in de eerste plaats de ondernemers zelf aan zet. Ook overkoepelende organisaties zoals Noordwijk Marketing spelen een rol. De gemeente stelt zich positief op ten opzichte van initiatieven die onze welvaart ten goede komen en werkgelegenheid creëren. Daarnaast heeft de gemeente een rol bij het scheppen van de juiste voorwaarden. Denk aan het sturen op een betere bereikbaarheid, het ondersteunen van samenwerkingen en regionale afstemming. Bij het levendig houden van de dorpen kan de gemeente een actieve rol spelen. Een goede samenwerking tussen inwoners, ondernemers en de gemeente is daarbij altijd het vertrekpunt.

5.2 Prettig wonen met voldoende woningen voor iedereen

Noordwijk is een fijne gemeente om in te wonen. Het strand en de duinen, de relatieve rust binnen de Randstad en de nabijheid van de grote steden: het zijn de ingrediënten waardoor mensen graag in Noordwijk willen wonen. En ook de directe woonomgeving in de dorpen is aantrekkelijk. De levendige dorpen met hun historische kernen, de onderlinge betrokkenheid, de voorzieningen en het groen en water – het zijn belangrijke pluspunten, of het nou gaat om wonen in Noordwijk aan Zee, Noordwijk Binnen, Noordwijkerhout of De Zilk.

- Variatie in wonen met voldoende woningen voor jong en oud(er)
- Betaalbaar bouwen, juist voor inwoners van de gemeente
- Bouw starterswoningen actief stimuleren
- Duurzaam bouwen en wonen, verduurzamen bestaande bouw
- Levensloopbestendige woon-/zorgconcepten voor senioren

Betaalbare (starters)woningen.

Neveneffect van de hoge woonkwaliteit is dat juist dóór deze aantrekkelijkheid de huizenprijzen hoog zijn. Jongeren maken zich zorgen of zij in de toekomst zelf ook nog in de gemeente Noordwijk kunnen wonen. Om aan deze vraag te kunnen voldoen wordt expliciet ingezet op behoud en nieuwbouw van betaalbare woningen en starterswoningen. Waarbij we de grote variatie aan woningen voor verschillende categorieën in stand willen houden.

Voortbouwen op identiteit

Nieuwbouw vindt bij voorkeur plaats in de dorpen, of er tegenaan. Daarbij is de identiteit van de dorpen zelf leidend, ook qua sfeer en architectuur. Bouwen in hogere dichtheid zorgt voor meer woningen en tegelijkertijd minder ruimtebeslag. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om meer woningen per perceel, het bebouwen van open plekken in dorpen of om gestapelde bouw. Bij alle nieuwbouw wordt voortgebouwd op de identiteit van de dorpen. Met bouwen in het buitengebied willen we terughoudend omgaan. Wanneer we er wel bouwen, geldt ook hier dat we aansluiten op de identiteit. Ook innovatieve woonvormen, behoren tot de mogelijkheden. Net als passende woningen voor senioren, zodat zij langer zelfstandig thuis kunnen wonen. Renovatie en verbouw van het huidige woningbestand kan daarbij wenselijk zijn.

Duurzaamheid

Zowel bij nieuwbouw als verbouwen is duurzaamheid een vanzelfsprekend uitgangspunt. Isoleren van woningen is een effectieve manier om energie te besparen. Het opwekken van energie door zonnepanelen of een warmtepomp zijn bij (ver)bouwen vanzelfsprekende opties. Ook bouwen in hout is in principe zeer duurzaam.

Aandacht voor extra ondersteuning

Er is aandacht voor een prettige woon- en leefomgeving, ook voor wie niet volledig zelfstandig kan wonen of op een andere manier ondersteuning behoeft. Met onze maatschappelijke partners (zoals woningcorporaties, welzijnsorganisaties en het Zorgpact 'wonen welzijn zorg') zorgen we voor een woningvoorraad die aansluit bij de veranderende woonwensen vanuit het langer zelfstandig wonen, dus voor ouderen en alle andere groepen met een zorgvraag. Er is uitdrukkelijk aandacht voor passende voorzieningen voor tijdelijke huisvesting. Deze woningen zijn in de eerste plaats voor Noordwijkse jongeren/starters en voor kleine Noordwijkse huishoudens die een tijdelijke woonoplossing zoeken, zoals spoedzoekers. Internationale werkers zijn essentieel onderdeel van onze samenleving. Wij willen ook hen adequate huisvestingplaatsen bieden, volgens kwaliteitseisen zoals vastgelegd in de (regionale) beleidsregel.

Wie is aan zet?

Iedereen met een plan voor woningbouw kan zijn of haar ideeën naar voren brengen. De Noordwijkse woningmarkt maakt deel uit van de regionale woningmarkt. De regiogemeenten hebben afspraken gemaakt. Daarnaast zijn ook (particuliere) ontwikkelaars en woningbouwcorporaties aan zet. De gemeente heeft ook een actieve rol en zal toekomstige woningbouwplannen toetsen aan deze Omgevingsvisie.

5.3 Een betrokken gemeenschap; Een plek waar we prettig samenleven en gelukkig oud worden

De gemeente Noordwijk vormt een energieke, betrokken samenleving. Veel inwoners voelen zich verbonden met hun omgeving en dat willen we graag zo houden. En of het nu gaat om sport, cultuur in de zin van toneel, muziek, dans, theater en (beeldende) kunst of ontspanning: evenementen en verenigingen spelen een belangrijke rol. Daar ontmoeten we elkaar. Of we werken er als vrijwilliger zelf aan mee. Vitaliteit, levendigheid, er moet wat te doen zijn. In alle dorpen en liefst het hele jaar door. Er zijn voldoende voorzieningen en plekken waar jong en oud elkaar tegenkomen. Ook zijn er voldoende mogelijkheden om op eigen kracht maatschappelijke initiatieven te kunnen ontplooien.

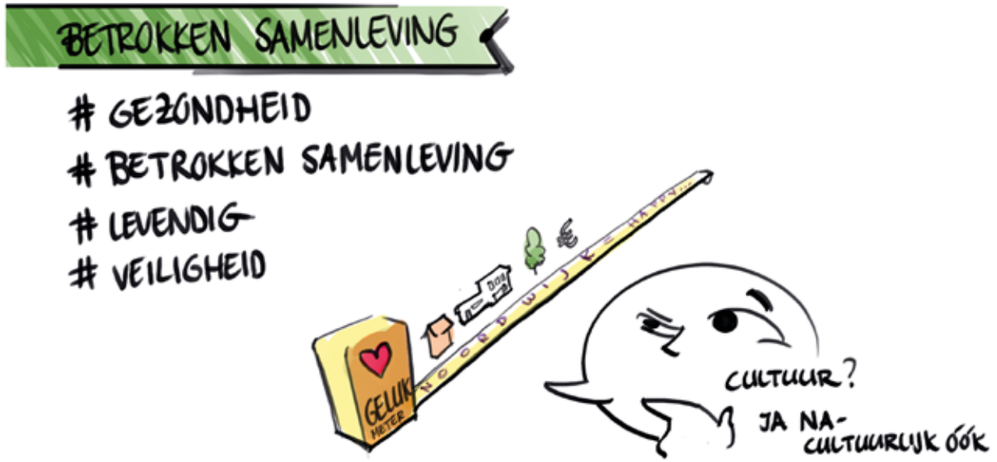

- Voor iedereen, jong en oud, inclusief
- Prettig samenleven
- Voorkomen van ongewenste eenzaamheid
- Gezond en gelukkig
- Met elkaar, in wederzijds vertrouwen

Gezondheid

Gezondheid vinden we natuurlijk belangrijk, dus moet zorg toegankelijk en goed zijn. De status van Noordwijk als kuuroord sluit hier goed op aan, net als de zorginstellingen binnen de gemeente. Badplaats, natuur en landschap vormen ook hier een mooie basis. Een schoon milieu, heilzaam zeewater en groen kunnen worden ingezet bij het verminderen van stress-gerelateerde ziekten. Sport en cultuur, in de zin van toneel, muziek, dans, theater en (beeldende) kunst zijn natuurlijk ook onderdeel van een gezond leven. Daarom zullen we het imago van Noordwijk als sportieve, culturele gemeente blijven koesteren.

Iedereen doet mee

Veel inwoners van Noordwijk aan Zee, Noordwijk Binnen, De Zilk of Noordwijkerhout hebben het goed en redden het op eigen kracht. Zij voelen zich fysiek en psychisch goed en op hun gemak. Maar sommigen van ons worden wel geconfronteerd met problemen. Uitgangspunt voor de gemeente Noordwijk is dat iedereen meedoet en niemand wordt buitengesloten. We zorgen voor elkaar. We houden rekening met elkaar. En lukt het allemaal niet: dan vragen we hulp van professionals.

Ongewenste eenzaamheid accepteren we niet

We zullen eenzaamheid van (oudere) inwoners tegengaan met alles wat we in ons hebben en we blijven sociale cohesie waar nodig stimuleren. Door meer aanleidingen te creëren om elkaar te ontmoeten. Bijvoorbeeld in buurthuizen, op nieuwe ontmoetingsplekken of nieuwe initiatieven die bijdragen aan ontmoeting, beweging en meedoen. Want in Noordwijk hoeft niemand eenzaam te zijn en laten we niemand aan zijn of haar lot over!

Bepalende factoren

Voldoende levensstandaard, dus behoud van welvaart en goed wonen voor iedereen, zijn belangrijke voorwaarden voor prettig samenleven. En ook veiligheid is een basisvoorwaarde voor de leefbaarheid van onze dorpen en draagt bij aan het welzijn of het 'geluk' van de inwoners. Onderwijs, winkels, horeca, toegankelijke zorg, kunst en cultuur, groen, het verenigingsleven – alles draagt bij aan een goed leven voor ons allemaal. Aan een omgeving waarin je lekker kunt leven en gelukkig oud kunt worden.

Wie is aan zet?

Prettig samenleven doe je natuurlijk samen. Uiteindelijk zijn het inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties én de gemeente die het samen willen waarmaken. De gemeente creëert ook ontmoetingsplekken en ondersteunt initiatieven die hier stimulerend en constructief aan bijdragen.

5.4 Goede bereikbaarheid en minder (parkeer)overlast op topdagen

Een goede bereikbaarheid, voor alle vormen van vervoer, is erg belangrijk voor de gemeente Noordwijk. Mensen moeten hun woning, werkplek, relaties, (middelbare) scholen en voorzieningen goed kunnen bereiken. Hetzelfde geldt voor de goederen die hun weg naar bedrijven, winkels en consumenten moeten vinden. Dat wil niet zeggen dat mobiliteit ten koste van alles mag gaan. Ook de kwaliteit van de leefomgeving, de verkeersveiligheid en het milieu zijn belangrijke aspecten als het gaat om leefbaarheid.

- Betere bereikbaarheid met auto, OV en fiets
- Parkeerproblematiek op topdagen slim oplossen; minder auto's in het straatbeeld
- Verbetering van het fiets- en wandelnetwerk
- Toegankelijkheid voor minder validen
- Verkeersveiligheid voorop

Verbindingen

Bereikbaarheid en verbinding moeten we groot zien. Het gaat om goede verbinding tussen de dorpen en met de dorpen van omliggende gemeenten. Het gaat ook om de aansluiting op het nationale vervoersnetwerk. En om het beperken van de reistijd. Dit geldt zowel voor het autoverkeer als voor het openbaar vervoer. Een optimale aansluiting op bussen naar Noordwijk vanaf de treinstations Sassenheim, Hillegom, Voorhout en Leiden is gewenst. Net als beschikbaarheid van elektrische fietsen op de stations. Maar ook andere oplossingen zijn welkom.

Ruim baan voor langzaam verkeer

Om de bestaande overlast van gemotoriseerd verkeer te verminderen, is het belangrijk een openbare ruimte te creëren waar ruim baan wordt gegeven aan groen, lopen en fietsen. We willen (bewoners en) bezoekers uitdagen de auto te laten staan. Verbetering van het recreatief en niet-recreatief fiets- en wandelnetwerk is daarbij essentieel en beslist gewenst. Aandacht voor stallingsmogelijkheden en voorzieningen voor het opladen van accu's is belangrijk. Ook een verbetering van de bereikbaarheid per fiets en het openbaar vervoer is noodzakelijk, zodat mensen eerder de fiets of het openbaar vervoer nemen. Dit draagt ook bij aan een beter milieu en een betere gezondheid van mensen.

Autobereikbaarheid in stand houden

Tegelijkertijd moeten we blijven nadenken over de bereikbaarheid met de auto. Voor bijvoorbeeld het (internationaal) congrestoerisme in Noordwijk aan Zee is een goede bereikbaarheid voor auto's noodzakelijk.

Parkeeroverlast op topdagen verminderen

De parkeeroverlast en verkeersdrukte op topdagen en tijdens zomerse evenementen zijn een terugkerende kwestie. Naarmate Noordwijk meer toeristen en recreanten trekt, neemt de vraag naar parkeerruimte toe en groeit de druk op bereikbaarheid en leefbaarheid. De gemeente Noordwijk zet in op het organiseren van alternatieve en duurzame vormen van mobiliteit. Zoals het intensiveren van het openbaar vervoer voor het toeristisch en recreatief verkeer. Denk aan pendeldiensten of hop-on-hop-off-bussen. Auto's laten parkeren buiten de dorpen is gewenst, waarbij men dan verder reist met bijvoorbeeld een pendelbus. In de weekenden kan ook de parkeerruimte op bedrijventerreinen of bij sommige scholen worden benut. Parkeergarages kunnen ook helpen de parkeerdruk en de overlast te verminderen, mits ze zeer zorgvuldig worden ingepast.

Ook in de dorpen is parkeeroverlast een knelpunt. Maatregelen om dit tegen te gaan, en auto's meer uit het zicht te houden, zijn nodig. Bijvoorbeeld door parkeren buiten het dorp of door bestaande parkeergarages beter te benutten.

Verbetering van de bereikbaarheid is gewenst, maar niet tegen elke prijs. Het ruimtebeslag door meer parkeerruimte of meer wegen mag het karakter van de dorpen of het buitengebied niet onherstelbaar aantasten.

Verkeersveiligheid

De gemeente zet ook in op het verbeteren van de verkeersveiligheid door het terugdringen van het aantal (ernstige) verkeersongevallen. De nadruk ligt op de inrichting van een veilige infrastructuur. Er worden keuzes gemaakt om hoge snelheden en extreme drukte te beperken. Daarnaast zullen we door middel van voorlichting, educatie en handhaving het gedrag van mensen positief beïnvloeden. Er moet speciale aandacht zijn voor de kwetsbare verkeersdeelnemers en de positie van voetgangers en fietsers.

Wie is aan zet?

Waar het om de aanleg van infrastructuur gaat is in de eerste plaats de overheid aan zet. Tegelijkertijd kunnen ondernemers en lokale partijen meedenken en meedoen, bijvoorbeeld waar het om recreatie en toerisme gaat. Zo zijn er bijvoorbeeld gebiedsbeheerders, denk aan Dunea een Staatsbosbeheer, die zelf wandel- en fietspaden aanleggen. Of recreatieondernemers die eigen voorzieningen hebben, zoals pendelbusjes of oplaadpunten voor fietsen.

5.5 Een duurzame gemeente Noordwijk; klimaatneutraal en -bestendig

Op het gebied van duurzaamheid komen er mondiaal grote veranderingen op ons af. Dit vraagt om forse aanpassingen, ook binnen de gemeente Noordwijk. Het gaat om het tegengaan van de klimaatverandering en tegelijkertijd om het opvangen van de gevolgen daarvan. De komende jaren is er aandacht nodig voor klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie wil zeggen: we passen de omgeving aan om beter opgewassen te zijn tegen de effecten van klimaatverandering. Binnen Noordwijk sturen we op voldoende openbaar groen en is er aandacht voor wateroverlast. Maar ook op het zuinig zijn op onze grondstoffen en het vergroten van circulariteit. De terugloop van de biodiversiteit willen we bovendien een halt toeroepen en onze ecosystemen in stand houden en verbeteren. Feitelijk heeft duurzaamheid betrekking op alles. Op de economie, op wonen, op bereikbaarheid. We organiseren zaken voortaan anders. Bij elke stap die we nemen, nemen we duurzaamheid in onze overwegingen mee. Om zo te komen tot een duurzame gemeente.

- Inzet op duurzame dorpen, lokale oplossingen
- Duurzaam ondernemen
- Samen werken aan een klimaatbestendige omgeving
- Biodiversiteit vergroten

‘Kleine’ oplossingen, grote impact

Waar het om het terugdringen van klimaatverandering gaat is de inzet: een klimaatneutraal Noordwijk in 2050. Dit heeft gevolgen voor zowel bedrijven als voor wonen. Woningisolatie, lokaal water infiltreren en inzet van zonnepanelen en warmtepompen is gewenst. Dit zijn de relatief ‘kleine’ oplossingen die een minimale impact hebben op onze omgeving, maar die bij elkaar opgeteld wél een substantiële bijdrage leveren aan de duurzame energietransitie.

Toch zijn we er met deze oplossingen nog lang niet. Ook grootschalige oplossingen zullen nodig zijn om te komen tot een circulaire leefomgeving. Daarbij denken we bij voorkeur aan maatregelen die weinig tot geen impact hebben op het landschap. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om aardwarmte. Ook kan, zodra dit op grotere schaal inzetbaar is, waterstof als energiedrager een rol gaan spelen bij de verduurzaming van onze energievoorziening.

Regionale Energie Strategie (RES)

Hoe groot de energieopgave is, en hoe we onze bijdrage aan de energietransitie uiteindelijk vormgeven, leggen we samen met onze regionale partners vast in een Regionale Energie Strategie (RES). Daaruit blijkt ook dat wanneer maatregelen gevolgen hebben voor het landschap we daar zeer zorgvuldig mee zullen omgaan. De identiteit van de gemeente en de dorpen is daarbij leidend. Maar in de toekomst kunnen windmolens en/of zonnepanelen onvermijdelijk blijken te zijn op de weg naar duurzame opwekking.

Kustversterking en watervoorziening

Wat klimaatbestendigheid betreft ligt de focus op versterking van de kuststrook, ook voor de periode na 2050. De kenmerkende klimaatproblematiek met bijvoorbeeld de stijging van de zeespiegel en stijging van grondwaterstanden maken dat mogelijk meer ruimte voor kust(bescherming) nodig is. Daarnaast streven we naar een duurzaam en robuust watersysteem, met een hoge waterkwaliteit. We lozen straks geen regenwater meer in het riool, want dit water is onder andere in de bollenteelt hard nodig.

Verhogen biodiversiteit

We werken samen aan initiatieven tot vergroening. Het vergroenen van tuinen en tegengaan van verstening zorgt dat we water beter vasthouden. We zetten in op het vergroten van groen oppervlak onder andere door groene daken. In de directe woonomgeving is groen in de vorm van bomen en bosschages belangrijk om hittestress tegen te gaan en de biodiversiteit te verbeteren. De aanleg van Tiny Woods zien we dan ook als een positieve verandering.

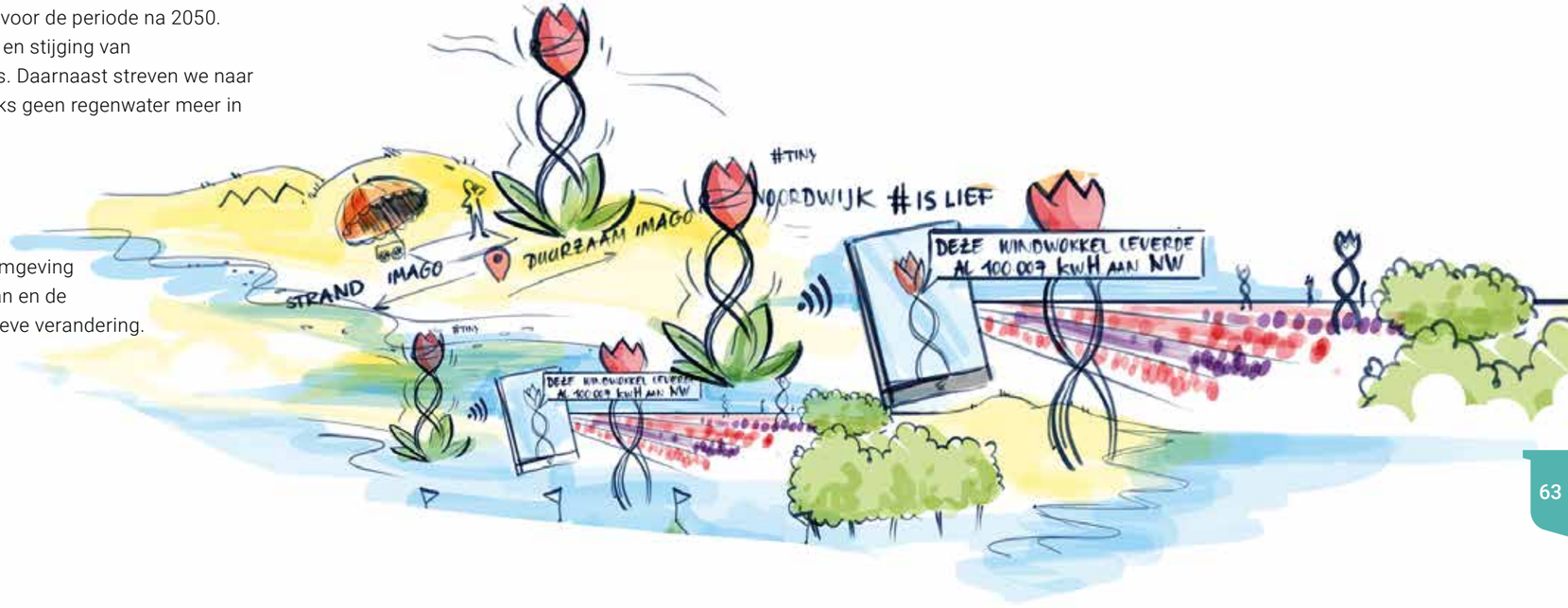

Biodiversiteit heeft ook in bredere zin onze aandacht. Noordwijk zet zich actief in voor behoud en versterken van de natuurlijke rijkdom die het landschap kenmerkt. En wil als een goede rentmeester waken over onze natuur, zodat die voor onze kinderen behouden blijft. Daarnaast hebben we aandacht voor een goede grondwaterstand.

Wie is aan zet?

Iedereen is aan zet! Bij elke stap die we nemen, nemen we duurzaamheid mee. Ook waar het om economie, wonen en bereikbaarheid gaat. Met onze regionale partners hebben we de Regionale Energiestrategie 1.0 vastgelegd, gevolgd door een Transitievisie Warmte in 2021. In 2023 volgt de RES 2.0. Als overheid geeft de gemeente Noordwijk daarbij het goede voorbeeld.

Hoe gaan we nu verder?

6. Hoe gaan we nu verder?

Met deze Omgevingsvisie 1.0 voor Noordwijk ligt er een koers waardoor we nieuwe initiatieven en ideeën op waarde kunnen toetsen. Elk initiatief is van harte welkom. Bij elk initiatief luidt de vraag wel altijd: draagt het bij aan de gewenste toekomst van heel Noordwijk? Is dit in het algemeen belang?

Voor de gemeente betekent dit een andere manier van werken. Om te beginnen neemt de gemeente bij nieuwe initiatieven een positieve houding aan. Minder gericht op regels, meer op mogelijkheden. De gemeente zegt liever ”Ja, mits…” dan “Nee, tenzij…”. Waarbij met mits wordt bedoeld: mits het bijdraagt aan de gewenste toekomst van Noordwijk.

Faciliteren en ruimte maken

De gemeente helpt, faciliteert. En wil initiatieven die bijdragen aan het algemeen belang graag mogelijk maken en er mede invulling aan geven. De gemeente gaat ruimte maken om met deze nieuwe rol te experimenteren, vooralsnog met de bestaande regels achter de hand. Wanneer een initiatief daadwerkelijk bijdraagt aan de gewenste toekomst van Noordwijk, zal de gemeente de regels daar – als het ook maar even kan – op afstemmen.

Zorgvuldig afwegen aan de Initiatieven Tafel

Elk initiatief dat bijdraagt aan het algemeen belang, aan de toekomst en het welzijn van heel Noordwijk, wordt zorgvuldig besproken en getoetst aan de Initiatieven Tafel. Alle relevante gemeentelijke disciplines worden aan één tafel gezet om het plan gezamenlijk te bespreken en te toetsen. Zo nodig sluiten ook externe partners aan, bijvoorbeeld het waterschap of de veiligheidsregio. Er vindt, kortom, een integrale toetsing plaats. Met als doel om het plan van een initiatiefnemer snel en efficiënt te toetsen. Past het idee bij de uitgezette koers, onze identiteit? Dan kan er een ‘ja’ volgen. En een ‘mits’. Om een eenvoudig voorbeeld te geven: ligt er een geweldig idee voor een aantrekkelijk evenement op tafel, dan zul je ook naar de parkeermogelijkheden moeten kijken.

Meer ruimte, meer verantwoordelijkheid

Met deze nieuwe manier van werken krijgen initiatiefnemers meer ruimte om hun plannen in te vullen. Zij krijgen daarmee ook meer verantwoordelijkheid. Het gaat voor de initiatiefnemer niet alleen om het realiseren van een plan binnen de regels; hij of zij moet ook gaan bekijken hoe het plan bijdraagt aan het algemeen belang.
Deze omkering in het denken vraagt een andere houding van alle belanghebbenden en betrokkenen. Natuurlijk mogen ontwikkelingen óók in het belang van de initiatiefnemer zijn. De gemeente toetst of een plan goed is voor Noordwijk als geheel.

Positie in de regio

Met deze Omgevingsvisie geeft de gemeente Noordwijk ook aan hoe zij haar positie ziet in het grotere geheel. Dus in de regio en de Randstad. Daarmee hebben wij ook zelf en standpunt over onze rol in het grotere geheel. Wij staan voor heel Noordwijk, als een unieke groene plek in de Randstad, waar rust, groen en ruimte ruimschoots aanwezig zijn. Daarbij realiseren we ons dat we dit alleen samen met de buurgemeenten, provincie en andere partners kunnen aanpakken. Deze samenwerking zetten we dan ook graag voort.

Doorontwikkeling naar Omgevingsvisie 2.0

De voorliggende omgevingsvisie 1.0 vormt het toetsingskader voor initiatieven totdat de omgevingsvisie 2.0 wordt vastgesteld. De Omgevingsvisie 2.0 wordt straks dé visie waarin al het beleid van de gemeente Noordwijk op het gebied van de fysieke leefomgeving samenkomt. De leefomgeving komt centraal te staan en de visie wordt op integrale en uitnodigende wijze vormgegeven, in samenhang met onder andere het culturele en sociale domein.

We gaan op basis van de Omgevingsvisie 1.0 aan de slag met de doorontwikkeling. Om de omgevingsvisie meer integraal en eenduidiger te maken, brengen we het huidige (sectorale) beleid van de gemeente Noordwijk bij elkaar. We kijken bijvoorbeeld naar het huidige beleid rondom groen en parkeren. Per gebied maken we hierin keuzes waarin we al die zaken in samenhang bekijken. En daar koppelen we doelen en ambities aan. Dat noemen we ook wel de integrale aanpak. Dat betekent dat onderwerpen als veiligheid, bereikbaarheid en duurzaamheid in de hele visie terugkomen. Om verdiepende keuzes te kunnen maken wegen we schurende ambities en belangen af.
Deze keuzes maken duidelijk op welk gebied welke belangen het zwaarst wegen. Zo zorgen we ervoor dat we de juiste keuzes maken.

Op naar een mooie toekomst voor heel Noordwijk!

Richting de Omgevingsvisie 2.0 werken we de volgende aanscherpingen uit:

√ Sectoraal beleid samenbrengen: We brengen de visie-elementen uit het huidige omgevingsbeleid samen in de omgevingsvisie, dit noemen we “thema’s.” In een thema bespreken we hoe we in onze gemeente om willen gaan met een bepaald onderwerp. Bij ieder thema, zoals wonen, bereikbaarheid of energietransitie omschrijven we wat we eronder verstaan, welke ontwikkelingen er plaats vinden rond dit onderwerp en hoe we hiermee om willen) gaan.

√ Integrale ambities bepalen: We analyseren gebiedsgericht welke speerpunten we willen realiseren vanuit beleid en participatie. In de omgevingsvisie komen de verschillende opgaven, die spelen per thema, samen in integrale ambities voor de komende 10 à 20 jaar. Met de ambities geven we duidelijk aan waar we voor staan en waar we voor gaan. We maken keuzes en geven prioriteit aan de opgaven, waar we mee aan de slag willen, omdat we niet alle opgaven tegelijk én overal op kunnen pakken. Om daar te komen maken het college en de gemeenteraad richtinggevende keuzes.

√ Gebiedsgerichte aanpak: In de Omgevingsvisie 2.0 koppelen we de ambities, thema’s en waarden aan de gebieden waar zij van toepassing zijn. Zo vormen we een eenduidige, gebiedsgericht afwegingskader.

√ Toegankelijk en begrijpelijk: We ontwikkelingen een digitale Omgevingsvisie 2.0. De website bestaat uit de bouwstenen per gebied (Waarden, Thema’s en Ambities), deze vormen samen het afwegingskader voor nieuwe initiatieven zoals de Omgevingswet voorziet. De uitnodigende en integrale website voor de omgevingsvisie geeft voor elke gebruiker (van inwoner tot raadslid) direct inzicht in welke kaders de gemeente belangrijk vindt in het gebied. De digitale Omgevingsvisie 2.0 wordt raadpleegbaar via het nieuwe Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Uitwerking in Omgevingsplan en Omgevingsprogramma's

Naast de Omgevingsvisie omvat de nieuwe Omgevingswet ook het Omgevingsplan en Omgevingsprogramma's.

- De visie beschrijft wat de gemeente wil.
- De programma's maken concreet hoe de gemeente dat wil realiseren.
- Het plan stelt de kaders waarbinnen dat moet gebeuren.

Omgevingsvisie, -plan en -programma's vormen een onlosmakelijke eenheid

Zaken die nu in deze Omgevingsvisie zijn genoemd, gaan we in de Omgevingsprogramma's en het Omgevingsplan verder uitwerken. Ook zaken die nu kort benoemd zijn onder de noemer 'De basis op orde!,' (Inleiding hoofdstuk 5) zullen dan explicieter worden uitgewerkt. Dan gaat het om bijvoorbeeld om schoon water en schone lucht, voorkomen van milieuaantasting, ruimte voor kabels en leidingen, veiligheid, etc.
Door ervaring op te doen met de omgevingsvisie en experimenteerruimte te creëren kunnen nieuwe inzichten ontstaan. Deze kunnen we gebruiken bij het opstellen van het Omgevingsplan. Welke regels wil je behouden? Welke regels met de Omgevingsvisie achter de hand kunnen losser worden, zonder verlies van kwaliteit?

Regelmatig bijstellen

De vragen en ontwikkelingen die op onze gemeente afkomen, veranderen doorlopend. Ervaring leert dat het moeilijk is een voorspelling te doen voor over 10, laat staan 30 jaar. Plannen die voor zo'n lange periode gemaakt zijn, worden vrijwel altijd tussentijds bijgesteld. We hebben nu al te maken met onzekerheden. Hoe gaat de klimaatverandering werkelijk verlopen? De zeespiegelstijging? En heel actueel: wat is de veerkracht van de economie, in relatie tot het Coronavirus?

Deze Omgevingsvisie geeft het beeld van de gewenste toekomst op dit moment. Wanneer situaties of inzichten veranderen, zal ook onze toekomstvisie moeten worden bijgesteld. Het is een cyclisch en dynamisch proces, waarbij ook het Omgevingsprogramma en het Omgevingsplan steeds weer worden geëvalueerd. Betrokkenheid van alle inwoners is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Specifieke ideeën voor een dorp

Waarover de gemeente wel zelf het initiatief neemt is de uitwerking van ideeën per dorp. Samen met inwoners gaan we op basis van een passend initiatief concreet aan de slag. In een vergelijkbaar, maar meer uitvoeringsgericht traject kijken we per dorp "Wat voor dorp willen we zijn?" Om vervolgens ook samen te kijken naar "Hoe krijgen we dit samen voor elkaar?"

Hartelijk dank aan alle 'visionairen'!

De ruim 30 teams die hun visies hebben uitgewerkt, en daarmee de basis hebben gelegd voor deze Omgevingsvisie, hebben zich met hart en ziel ingezet. Wij willen alle ondernemers, inwoners en ambtenaren die samen enthousiast hebben nagedacht over onze toekomst heel hartelijk bedanken voor hun belangeloze werk! Naast hun inbreng in deze visie hebben zij ook al hele concrete voorstellen gedaan, die terug te vinden zijn op **samen.noordwijk.nl**

Met deze Omgevingsvisie willen we u en alle andere inwoners ook uitnodigen om ideeën uit te werken in een concreet initiatief. Zodanig, dat het heel Noordwijk ten goede komt. Ook in de toekomst blijven we graag samenwerken met de samenleving, of het nu om adviesraden, kennisnetwerken, ondernemers, belangenorganisaties of individuele inwoners gaat.

Samen maken we Noordwijk. Het is dus niet meer vanzelfsprekend dat alleen de gemeente de initiatieven oppakt. Soms is de gemeente aan zet, soms pakken we samen ideeën op, soms zullen inwoners of ondernemers zelf aan de slag gaan. Hoe dan ook: **Op naar een mooie toekomst voor heel Noordwijk!**

Hartelijk dank aan alle 'visionairen'!

Hartelijk dank aan alle ‘visionairen’!

Addendum A: Achterweggebied en Vinkeveld-Zuid

Publicatie partiele herziening (wijziging) Omgevingsvisie Noordwijk Achterweggebied en Vinkeveld-Zuid

Bij deze maakt de gemeente Noordwijk bekend dat de gemeenteraad tijdens de vergadering van 29 november 2022 een partiële herziening heeft vastgesteld van de omgevingsvisie Noordwijk ten aanzien van het gebied aan de Achterweg en Vinkeveld-Zuid. Door middel van deze wijziging wordt het gebied aan de Achterweg en Vinkeveld-Zuid aangewezen als toekomstige woningbouwlocatie.

Inhoud besluit

Beslispunt 1. Het vaststellen van een partiële wijziging van de omgevingsvisie waarmee het gebied aan de Achterweg en Vinkeveld-Zuid wordt aangewezen als toekomstige woningbouwlocatie;

Dit besluit is een aanpassing op de omgevingsvisie die werd gepubliceerd op 30 maart 2022. De gemeenteraad ontleent haar bevoegdheid om onderhavige wijziging aan te brengen aan het actus contrarius-beginsel (de verplichting voor de gemeenteraad om een gemeentelijke structuurvisie/omgevingsvisie vast te stellen ook de bevoegdheid om een vastgestelde visie te wijzigen of deze te vervangen door een nieuwe, geactualiseerde visie. Dit hoeft niet expliciet te worden bepaald omdat het besloten ligt in de oorspronkelijke bevoegdheid.

De wijziging voegt het gebied aan de Achterweg en Vinkeveld-Zuid toe aan de Omgevingsvisie door middel van de volgende passage: “We nemen de volledige regie in het op een logische wijze afronden van Noordwijk Binnen door het gebied aan de Achterweg, Herenweg en Vinkeveld-Zuid aan te wijzen als mogelijke woningbouwlocatie.”

Onderbouwing

Het gebied tussen de Beeklaan, Achterweg, Herenweg en de Menakkerweg in Noordwijk Binnen (het Achterweggebied) wordt van oudsher gebruikt voor (kleinschalige) bloemen- en bollenteelt. Ontwikkelingen in deze sector hebben er echter toe geleid dat de gronden vandaag de dag nauwelijks nog voor die doeleinden worden gebruikt kunnen worden. Hierdoor wordt een groot deel van het gebied gebruikt voor activiteiten die daar, gelet op de bestemming, niet thuishoren. De openheid van het gebied is daardoor ook aangetast. In de volksmond noemt men dat wel ‘verrommeling’. Bij de herontwikkeling van het gebied als woningbouwlocatie wordt ook de verrommeling op een natuurlijke en verantwoorde manier opgelost.

De grond ten zuiden van Vinkeveld (Vinkeveld-Zuid) is op dit moment wél geschikt voor bloemen- en bollenteelt. Het gebied kan echter ook goed gebruikt worden voor een logische stedenbouwkundige afronding van de bebouwing van Noordwijk Binnen. In combinatie met het Achterweggebied kan dan een uitstekende woningbouwlocatie worden gecreëerd met een groene overgangszone naar het buitengebied. Het is de bedoeling een toekomstbestendige woonwijk te creëren met een prettige leefomgeving en voldoende toegang tot zorg, diensten en ondersteunende faciliteiten voor de toekomstige inwoners.

Om deze redenen wijzen wij het Achterweggebied en Vinkeveld-Zuid aan als potentiële woningbouwlocatie met een aansluitende groene overgangszone naar een open agrarisch gebied.

Begrenzing gebied

Het gecombineerde gebied ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1: begrenzing en mogelijke stedenbouwkundige invulling van het Achterweggebied en Vinkeveld-Zuid bij een gecombineerde ontwikkeling. De pijl markeert de stedenbouwkundige afronding van Noordwijk 'Zuid-Oost'. Zowel de groene als rode zone valt binnen het totaal te ontwikkelen gebied. Het rode gebied is op dit moment voornamelijk bedoeld voor bebouwing, in het groene gebied zal een groene overgangszone worden gerealiseerd.

Beslispunt 2. Deze wijziging op de voorgeschreven wijze bekend te maken en dit in werking te laten treden op één dag na de bekendmaking.

Zodat eenieder kennis kan nemen van de wijziging wordt voorgesteld om de wijziging op de voorgeschreven wijze bekend te maken het elektronische Gemeenteblad. De wijziging zal één dag na de bekendmaking in werking treden.

Bezwaar en beroep

Omdat dit besluit alleen de gemeenteraad bindt, staat tegen dit besluit van de gemeenteraad geen bezwaar of beroep open (artikel 7:1 lid 1 onder g Awb, in samenhang met artikel 8:5 lid 1 Awb, bijlage 2 Awb en artikel 2.1. Wro).

Zoals gepubliceerd in Gemeenteblad van Noordwijk, zie ook:
https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2022-557296.html

Datum publicatie:	15-12-2022 09:00
Organisatie:	Noordwijk
Jaargang en nummer:	Gemeenteblad 2022, 557296
Rubriek:	andere voorlichtingsinformatie

Addendum B: Landelijk gebied

1. Inleiding

Nederland in beweging

Het landelijk gebied in Nederland staat voor een grote transitie. Energie- en klimaatdoelstellingen, landbouwveranderingen, natuurkwaliteit (waaronder de biodiversiteit en de cultuurhistorische waarden van het landschap) en woningbouw komen samen en vragen een oplossing in het buitengebied. Samenwerking en een integrale aanpak zijn essentieel voor perspectief en toekomst.

Actualisatie

Met dit addendum op de Omgevingsvisie 1.0 wordt de visie op het landelijk gebied geactualiseerd. Hiermee worden nieuwe thema's, zoals opgenomen in het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (voor natuurversterking, klimaat, wateropgave, waterkwaliteit, zoetwater, biodiversiteit, groen/blauwe dooradering en stikstof), energietransitie en klimaatadaptatie, samengebracht in een toekomstbeeld voor de Duin- en Bollenstreek in 2040.

Duin- en Bollenstreek

Dit toekomstbeeld is gebaseerd op een gezamenlijke visie voor de Duin- en Bollenstreek. De Omgevingsvisie voor Noordwijk is niet los te zien van de omliggende gebieden. Vandaar dat het onderstaande Wenkend perspectief de visie voor de hele streek beschrijft. Een gezamenlijke visie draagt bij aan de voorgenomen gezamenlijke uitwerking van deze visie in het Programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport Duin en Bollenstreek.

2. Wenkend Perspectief

De Duin- en Bollenstreek verlegt je horizon door voortdurend vooruit te denken, nieuwe mogelijkheden te verkennen en toe te passen.

Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek

Als vijf gemeenten – Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen – hebben we onze ambities tot 2040 vastgelegd in de Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek en werken we met onze inwoners, ondernemers, het hoogheemraadschap, provincie en andere partners aan een gezonde en prettige leefomgeving: wonen, werken, recreëren, nu en in de toekomst. Zo zorgen we samen voor een leefbare, goed bereikbare, gezonde en aantrekkelijke regio en komen we tot betere resultaten. De streek biedt de ruimte om te werken, te wonen, te innoveren, uit te waaien en te recreëren tussen de bollenvelden.

Aantrekkelijk landelijk gebied

In het landelijke gebied ervaren inwoners en bezoekers onze unieke, relatief open(cultuur)landschappen. Ook het kustgebied met zee, strand, duinen, bossen, kustplaatsen, dorpen, landgoederen en trekvaarten, Kagerplassen en diverse accommodaties wordt als aantrekkelijk ervaren. Er is sprake vaneen écht mozaïeklandschap, als een schilderij van Mondriaan.

Parels

Deze kwaliteit maakt onderdeel uit van het Nationaal Park Hollandse Duinen. Vanuit ondergrond, bodem en water maken we keuzes die goed zijn voor mensen, planten, en dieren. Goed voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Goed voor het welbevinden van mensen nu en voor toekomstige generaties, de economie en de natuur. Goed voor de brede welvaart van de streek. De bloembollen, de landgoederen, de Haarlemmertrekvaart, de Keukenhof, de Kagerplassen, de duinen en de zee zijn voor ons hele belangrijke parels.

Ambities

We behouden en versterken de kwalitatieve openheid van ons landschap waar die nog ‘gaaf’ en intact is. Verrommeling ruimen we op. In 2030 beschikken we over een nagenoeg emissievrije bollenteelt voor wat betreft gewasbeschermingsmiddelen. We richten het landschap zo in dat we in 2040 toekomst- en klimaatbestendig zijn met duurzame, winstgevende en nagenoeg emissievrije en zoveel mogelijk biologische bollenteelt en veeteelt met agrarisch natuurbeheer, natuur, biodiversiteit, water, cultuurhistorie en recreatie. En we maken daarbij keuzes voor andere ruimtelijke uitdagingen, zoals wonen, werken, energie, mobiliteit, voldoende kwalitatief en zoet water en groen/blauwe verbindingen.

Innovatie

In de Duin- en Bollenstreek omarmen we innovaties om te blijven doen waar we zo goed in zijn. Het unieke kennisecosysteem van Leiden tot Schiphol (Space cluster, Unmanned Valley, Flower Sience) zet kennis om in groei en MKB en dit maken we steeds sterker. We sturen op economische groei door duurzaamheid en circulariteit.

Toekomst van de teelt

De bollentelers en veetelers zien zich als rentmeesters van het landschap. Een nieuw groen verdienmodel ontstaat en de emissie neemt af. Regiocertificering is hierbij een belangrijk en effectief instrument voor kennisdeling. De voorlopers krijgen de ruimte om te experimenteren, ook in regelgeving om hun kennis verder uit te breiden. De Keukenhof fungeert als showtuin voor deze innovatieve teelt. De Keukenhof brengt dit verhaal over aan haar bezoekers in Nederland en over de hele wereld. Het ecosysteem van kennis en innovatie, productie, handel en veredeling, staat als een huis. Flora Holland is daarbij een belangrijke speler voor handel en export. De nadruk ligt op koopmanschap, aftelen en niches in de soorten bollen, knollen en vaste planten. Wij zijn grensverleggend in kennisintensieve maakindustrie en koploper in de wereld in innovatieve bollenteelt. Samen met het waterschap kijken we naar zoetwateropslag op grotere schaal en op perceelsniveau en innovatieve energievoorzieningen.

Woningen

Er zijn voldoende woningen voor de verschillende doel- en aandachtsgroepen die in de Duin- en Bollenstreek leven en werken. De geplande woningbouwprojecten worden gerealiseerd en in de dorpen vindt in hoofdzaak verdere inbreiding plaats. Na 2030 concentreren we de woningbouw en bedrijven rond de Oude Rijn bij Katwijk. We bouwen alleen aan de rand van de overige dorpen met een regulier woningbouwprogramma met betaalbare woningbouw. Ook jongeren, kwetsbaren en andere aandachtsgroepen vinden in de buurt de woning die ze zoeken. Daarvoor wordt alleen het oppervlakte gebruikt dat eerder was gereserveerd voor Greenportwoningen.

Zoekgebieden woningbouw

1. Voor het plaatsen van deze woningen bestaan – in aanvulling op de Achterweg (zie addendum A) – enkele denkrichtingen voor zoekgebieden. Deze zoekgebieden zijn:Het gebied van de Pilarenlaan tussen Noordwijkerhout en de Trekvaart
2. Een gebied aan de noordkant van de Ruigenhoek en;
3. Een ‘straatje erbij’ in de kern De Zilk.

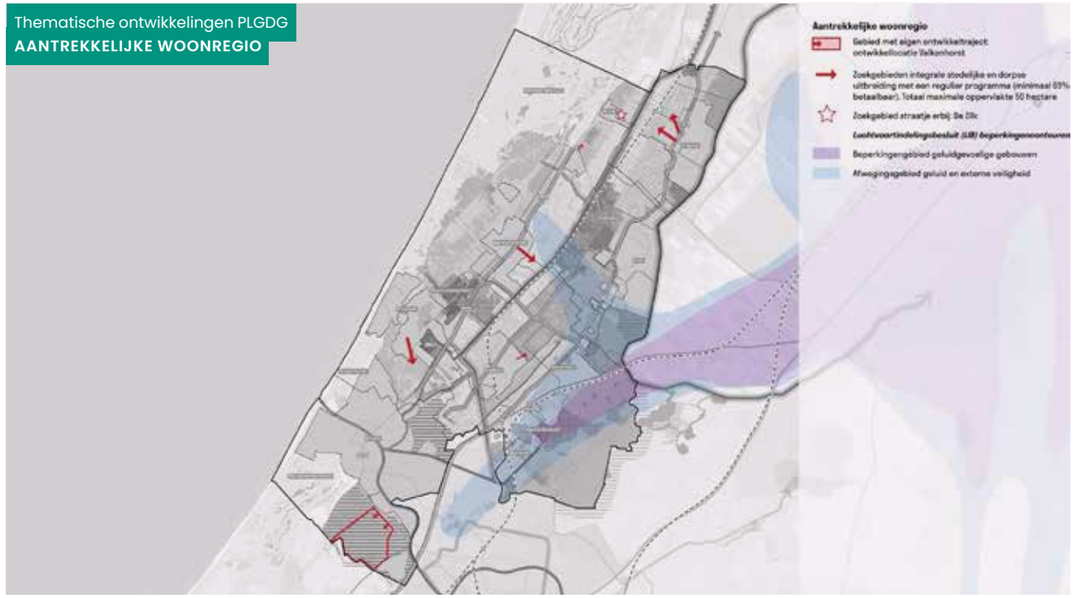

In de bovenstaande kaart zijn de volgende zoekgebieden voor woningbouw opgenomen.

Arbeidsmigranten

De komende jaren hebben we vanwege de bevolkingskrimp en vergrijzing een tekort aan arbeidskrachten, met name de beroepsgeschoolden. Dit betekent dat we internationale werknemers (arbeidsmigranten) nodig hebben voor seizoenarbeid en vaste banen. De arbeidsmigranten hebben we in beeld en zijn zoveel mogelijk gehuisvest bij het bedrijf waar ze werken.

In het kader van de Regiodeal Sierteelt zetten we in op het verbeteren van de brede welvaart in het gebied. Enerzijds door lokale kennisontwikkeling (vakkennis en ontwikkeling) en anderzijds door meer grip te krijgen op een betere kwaliteit van leven voor arbeidsmigranten. Ook willen we de overlast terugdringen. We gaan met bedrijven en gemeenten afspraken maken voor het realiseren van kwalitatief goede huisvesting en betere leefomstandigheden.

Mobiliteit

We benutten de mobiliteitsnetwerken optimaal en onderzoeken nieuwe wegverbindingen en OV-verbindingen, zoals het Maatregelenpakket Ontsluiting Noordelijke Duin- en Bollenstreek en de Corridor N206 bij Katwijk om de streek voldoende bereikbaar te houden voor nu en in de toekomst.

Natuur

We behouden en versterken onze natuurgebieden en benutten kansen voor natuurontwikkeling en groen/blauwe dooradering. We verbeteren de inrichting van dorpsranden en groene verbindingen naar het open landschap. Daarbij kunnen combinaties worden gemaakt van bijvoorbeeld moestuinen en natuur. Nog niet verbonden delen van de ecologische verbindingszones verbinden we met elkaar. Hierdoor neemt de biodiversiteit toe, net als de weerbaarheid van bodem en gewassen tegen ziektes. De natuur wordt steeds veerkrachtiger. We zetten vol in op het zo ver mogelijk behalen van de Kaderrichtlijn Water in 2027. Regiocertificering en de transitie naar nagenoeg emissievrije bollenteelt in 2030 dragen hier aan bij.

Duurzame energie

Wij leveren onze bijdrage aan duurzame energie voor provincie Zuid Holland en Nederland door het optimaal benutten van de in onze streek aanwezige warmtebronnen voor collectieve warmtevoorziening en door de opvang van zon via de daken van woningen, bedrijven en instellingen. We onderzoeken mogelijkheden voor duurzame opwek in een aantal gemeenten en gaan op zoek naar locaties voor nieuwe transformatiestations in het buitengebied en/of energiehubs, zodat er geen sprake meer is van netcongestie.

Recreatie

De recreatieve mogelijkheden breiden we niet verder uit dan de arbeidsmarkt qua beschikbaar personeel aan kan. We maken een kwaliteitsslag in recreatie het hele jaar rond en richten ons sterk op “beweging”.
Zo verleggen we de horizon. Hier wil je blijven ondernemen en investeren. Hier kun je steeds heerlijk recreëren en verblijven in de directe nabijheid van stad en strand.

Borging van enkele fondsen

In deze Omgevingsvisie is een aantal onderwerpen opgenomen dat voor verevening (bovenplanse kosten) in aanmerking komt en waarvoor een bestemmingsreserve of een privaatfonds is ingesteld. Het gaat daarbij om:

- Sociale woningbouw (zie ook hoofdstuk Wonen paragraaf beleidsinzet). Alle kosten die volgens de Wro en het Bro in aanmerking komen voor kostenverhaal vormen een bestedingsdoel indien het percentage sociale woningbouw uitstijgt boven het op enig moment vastgestelde minimale percentage en er sprake is van een verlieslocatie. Bij locaties waar het gewenste percentage aantoonbaar niet haalbaar is, moet een bijdrage betaald worden door de initiatief nemer/ontwikkelaar. Alle ontwikkellocaties hangen in dit verband met elkaar samen.
- Parkeren. Het bestedingsdoel betreft openbare parkeerplaatsen op maaiveld of gebouwde voorzieningen, voor zover uiteraard sprake is van een onrendabele top.

Colofon

Project	: Simone Diegenbach - Procesmanager omgevingsvisie
Communicatie	: Beaumont Communicatie & Management
Redacteur	: Job van Oel / Rutger Wirtz
Versie	: Ontwerp Omgevingsvisie 1.2
Datum	: januari 2026
Design & productie	: Kseawell Creative Marketing

De informatie is gehaald uit:
- Atlas van Noordwijk
- De Bollenstreek - Landschap & Erfgoed van de bloembollencultuur
- 100 jaar bedrijvigheid in Noordwijk en Noordwijkerhout - W. Baalbergen
- Gebiedsprofiel Duin- en Bollenstreek - Provincie Zuid-Holland
- Novato
- Blik op Noordwijkerhout
- Gemeente Noordwijk

De gemeente Noordwijk streeft ernaar om alle rechthebbenden met betrekking tot (foto)materiaal in deze uitgave te achterhalen. Eenieder die meent dat zijn/haar materiaal zonder voorafgaande toestemming hier is gebruikt, verzoeken wij contact op te nemen met Gemeente Noordwijk via toekomst@noordwijk.nl.

Deze omgevingsvisie is samengesteld uit 30 toekomstvisies, gemaakt door inwoners, ondernemers, ambtenaren en andere betrokkenen bij de gemeente Noordwijk.

In deze omgevingsvisie wordt de gewenste koers en identiteit voor de toekomst van Noordwijk beschreven. We nodigen iedereen uit hieraan bij te dragen.

Kseawell 2021-3201.1